

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Analýza jednotlivých spôsobov exekúcie využívaných v exekučnom riadení
Analysis of Various Methods Used in Distraint Proceeding

Študent:	Veronika Klieštiková
Vedúci bakalárskej práce:	Mgr. Adam Ptašník, Ph.D.

Ostrava 2012

Zadání bakalářské práce

Student: **Veronika Klieštková**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6208R011 Ekonomika a právo v podnikání**
Téma: **Analýza jednotlivých způsobů exekuce využívaných v exekučním řízení**
Analysis of Various Methods Used in Dstraint Proceeding

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Základní pojmy z oblasti exekuce
 3. Způsoby exekuce
 4. Porovnání a zhodnocení jednotlivých prostředků
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1.
RADKOVÁ, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. 1. vyd. Praha: Linde, 2009. 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6.
SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuce*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2008. 216 s. ISBN 978-80-87071-91-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Adam Ptašník, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Miestoprísazne prehlasujem, že som celú bakalársku prácu, vrátane všetkých príloh, vypracovala samostatne a uviedla som všetku použitú literatúru a ďalšie pramene.“

V Ostrave dňa 5. mája 2012

.....
Veronika Kliešťiková

Podakovanie

Na tomto mieste by som rada poďakovala všetkým, ktorí mi pomáhali pri spracovaní tejto práce. Zvláštne poďakovanie patrí súdnemu exekútorovi Mgr. Jiřímu Králi za ústretovosť a poskytnutie potrebných informácií a ďalej vedúcemu práce Mgr. Adamovi Ptašnikovi Ph.D. za odbornú pomoc, cenné rady a čas, ktorý mi venoval.

OBSAH

1	ÚVOD	4
2	CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÝCH POJMOV Z OBLASTI EXEKÚCIE ..	6
2.1	Súdny exekútor	6
2.1.1	Nezávislosť exekútora	7
2.1.2	Zamestnanci exekútora	8
2.1.3	Exekútorský úrad	9
2.1.4	Samospráva exekútorov	10
2.2	Exekučné riadenie	11
2.2.1	Účastníci riadenia	12
2.2.2	Exekučný titul	13
2.2.3	Odklad exekúcie	14
2.2.4	Zastavenie exekúcie	15
2.2.5	Skončenie exekúcie	16
3	SPÔSOBY EXEKÚCIE	17
3.1	Exekúcia na peňažné plnenie	17
3.1.1	Zrážky zo mzdy a iných príjmov	18
3.1.2	Prikázanie pohľadávky	20
3.1.3	Predaj hnutelných vecí a nehnuteľností	23
3.1.4	Predaj podniku	28
3.2	Exekúcia na nepeňažné plnenie	29
3.2.1	Vypratanie	30
3.2.2	Odobratie vecí	30
3.2.3	Rozdelenie spoločnej veci	31
3.2.4	Uskutočnenie prác a výkonov	31
4	ZHODNOTENIE A POROVNANIE EXEKUČNÝCH PROSTRIEDKOV	33
4.1	Vyhodnotenie efektívnosti	33
4.2	Porovnanie českej a slovenskej právnej úpravy exekučných prostriedkov	38
5	ZÁVER	45
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	47
	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	49

1 ÚVOD

V súčasnosti stále viac a viac ľudí využíva vymoženosti modernej doby, z ktorých jednou je aj život bez priameho platenia. Ľudia sa naučili žiť na dlh a vo veľkej miere začali využívať spotrebiteľské úvery, bez akejkoľvek opatrnosti a obozretnosti. V niektorých prípadoch sú poskytnuté úvery tak vysoké, že ich splatenie nie je možné. Ľudia si veľakrát neuvedomujú následky svojho konania, ktoré často môže viesť až k exekúcii.

So stále rastúcim počtom exekúcií sa v poslednej dobe začínajú zvyšovať aj čísla nevymožiteľných pohľadávok. Práve pre túto skutočnosť som sa rozhodla vo svojej bakalárskej práci venovať exekučnému riadeniu a hlavne jednotlivým spôsobom exekúcie, ktoré sa v ňom používajú. V kapitolách sa postupne snažíme priblížiť čitateľom obsiahlu problematiku exekúcií, a tým prispieť k jej objasneniu.

Cieľom bakalárskej práce je určiť efektívnosť a dôvody využívania konkrétnych spôsobov exekúcie v súčasnej dobe, a tiež porovnať právnu úpravu týchto spôsobov so slovenskou právnou úpravou.

Práca je rozčlenená do piatich kapitol. Po úvode nasleduje druhá kapitola, ktorá sa venuje charakteristike základných pojmov. S ohľadom na obsiahlosť témy sa pokúsime len o naznačenie a všeobecnú charakteristiku najvýznamnejších termínov, aby si čitatelia dokázali vytvoriť približnú predstavu o priebehu exekúcie. Kapitola pojednáva o osobe súdneho exekútora a je načrtnutý celý priebeh exekučného riadenia.

Ďalšia kapitola je venovaná spôsobom exekúcie, kde sú tieto pojmy vysvetlené tiež aj v praxi. Najskôr sú podrobne rozobrané spôsoby ukladajúce zaplatenie peňažnej čiastky, ako sú zrážky zo mzdy a iných príjmov, prikázanie pohľadávky, predaj hnutelných vecí a nehnuteľností a predaj podniku. Následne sú uvedené spôsoby exekúcie na nepeňažné plnenie, teda vypratanie, odobratie vecí, rozdelenie spoločnej vecí a uskutočnenie prác a výkonov. Podrobné rozobratie jednotlivých spôsobov je potrebné k naviazaniu na určený cieľ práce.

Štvrtá kapitola je pre túto prácu najdôležitejšia a člení sa na dve časti. Najskôr, na základe štatistík poskytnutých exekútorským úradom, určíme najefektívnejší spôsob, teda nájdeme spôsoby, ktoré sú v dnešnej dobe najviac využívané v exekútorskej praxi. Následne sa pokúsime určiť dôvody, ktoré ovplyvňujú využívanie jednotlivých spôsobov exekúcie. Pri objasňovaní základných pojmov a hodnotení štatistík bude využitá metóda analýzy a syntézy. Druhá časť kapitoly bude venovaná porovnávaniu exekučných

spôsobov so slovenskou právnou úpravou týchto spôsobov. Pre lepšie pochopenie a objasnenie budú aspoň v stručnosti vysvetlené spôsoby exekúcie aj podľa slovenského exekučného poriadku. Pri komparácii sa zameriame na najvýraznejšie rozdiely medzi právnymi úpravami. V tejto časti práce bude použitá komparatívna metóda. Poslednú kapitolu tvorí záver práce.

2 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÝCH POJMOV Z OBLASTI EXEKÚCIE

Pre lepšie pochopenie skúmanej problematiky sa v druhej kapitole tejto bakalárskej práce budeme venovať vysvetleniu základných pojmov, ktoré súvisia s exekúciou. Medzi najdôležitejšie patrí súdny exekútor, jeho postavenie a zamestnanci, ďalej exekučný úrad a zameriame sa aj na exekučné riadenie a celý priebeh exekučného vymáhania pohľadávok. Jednotlivým prostriedkom exekúcie bude venovaná druhá kapitola tejto práce.

2.1 Súdny exekútor

V roku 2001 bol do českého právneho poriadku zavedený nový druh exekučného riadenia, exekúcia vykonávaná súdnym exekútorom, a to zákonom č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, exekuční řád (ďalej len EŘ).

Podľa tohto zákona sa súdnym exekútorom rozumie zvláštna, štátom zmocnená osoba, k vykonávaniu exekučnej a ďalšej činnosti. Tieto činnosti vykonáva nezávisle a za úplatu. Pri výkone exekučnej činnosti je v postavení verejného činiteľa.¹

Exekútor je fyzická osoba, ktorá:

- absolvovala právnickú fakultu na vysokej škole so sídlom v ČR,
- je bezúhonná,
- počas doby výkonu svojej funkcie má plnú spôsobilosť k právnym úkonom,
- vykonala minimálne trojročnú exekútorskú prax,
- zložila exekútorskú skúšku.

Po úspešnom absolvovaní výberového riadenia musí zložiť exekútorský sľub. Zložením sľubu uchádzač berie na seba zodpovednosť za dodržiavanie zásad, ktoré sú predmetom tohto sľubu. Tieto zásady sú obsiahnuté v exekučnom poriadku a za ich porušenie možno odvodzovať kárnu zodpovednosť. Na základe zloženia sľubu bude ministrom spravodlivosti menovaný do exekútorského úradu. Následne musí uzatvoriť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu, ktorá môže vzniknúť v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti. V prípade, že exekútor zamestnáva zamestnancov, musí uzatvoriť zmluvu o poistení svojej zodpovednosti aj za škodu spôsobenú jeho zamestnancami. Táto

¹GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 261. ISBN 978-80-7201-621-1

povinnosť poistenia exekútora vyplýva zo zákona a musí trvať po celú dobu výkonu exekútorského úradu.

Ak splní tieto predpoklady, môže začať vykonávať činnosť, ktorá mu bude zverená exekučným poriadkom alebo inými zákonmi.

Hlavnou činnosťou súdnych exekútorov je nútený výkon exekučných titulov, ktorými sa rozumejú rozhodnutia súdov, štátnych orgánov a iných subjektov a vykonateľné verejné listiny.² Exekučná činnosť je procesná činnosť súdneho exekútora, ktorá smeruje v rozsahu danom EŘ k uskutočneniu núteného výkonu. Táto činnosť sa realizuje v rámci exekučného riadenia.³

Okrem exekučnej činnosti súdny exekútor vykonáva aj ďalšie významné úlohy, ako napríklad vydávanie exekútorských zápisov, doručovanie súdnych písomností, zisťovanie a zaistenie majetku v trestnom konaní, organizovanie dobrovoľných dražieb, možnosť vykonávať činnosť súdneho vykonávateľa a poskytovanie právnej pomoci.

Svoju činnosť je exekútor oprávnený vykonávať po celom území Českej republiky, avšak sídlo musí mať umiestnené v tej obci, v ktorej je aj sídlo súdu, do ktorého obvodu bol menovaný.

Podľa EŘ je exekútor povinný pri výkone svojej činnosti zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvie pri uskutočňovaní exekúcie alebo ďalších činností.

2.1.1 Nezávislosť exekútora

Súdny exekútor musí vykonávať exekučnú činnosť nezávisle a nestranne. Pri výkone tejto činnosti je viazaný Ústavou Českej republiky, zákonmi, inými právnymi predpismi a rozhodnutiami súdu.

Nezávislosť exekútora je daná spôsobom jeho menovania, odvolania, preloženia a disciplinárnym konaním. Veľmi dôležitá je aj jeho ekonomická nezávislosť. Najdôležitejšou zárukou nezávislosti je Exekútorská komora Českej republiky a jej samosprávna činnosť.

² KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. s. 100-108. ISBN 80-7179-901-7

³ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 266. ISBN 978-80-7201-621-1

2.1.2 Zamestnanci exekútora

Exekútor je oprávnený zamestnávať zamestnancov, ktorí budú podľa jeho pokynov vykonávať zverené úlohy.

Zamestnancom exekútora môže byť exekútorský koncipient a exekútorský kandidát. Obaja musia byť zapísaní v Exekútorskej komore. Po písomnom zmocnení udeleným exekútorom, môžu vykonávať jednotlivé úkony za podmienok a v rozsahu stanovenom EŘ.

Exekútor môže zamestnávať aj ďalších zamestnancov, ktorí sú poverovaní vykonávaním jednoduchších úkonov súvisiacich s exekučnou činnosťou. Všetci zamestnanci vystupujú menom exekútora a za exekútorský úrad.

Vzťahy medzi exekútorom a jeho zamestnancami upravuje zákonník práce vo všetkých otázkach.

Exekútorský koncipient

Koncipient je zamestnancom exekútora, ktorý je zapísaný v zozname koncipientov. Tento zoznam vedie Komora.

Koncipient musí spĺňať všetky predpoklady pre menovanie exekútorom. Musí mať vysokoškolské právnické vzdelanie, občianstvo ČR, plnú spôsobilosť k právnym úkonom, musí byť bezúhonný a byť v pracovnom pomere u exekútora. Koncipient však ešte nezložil exekútorskú skúšku prípadne ešte neabsolvoval trojročnú exekútorskú prax. Občan, ktorý spĺňa tieto podmienky je na návrh exekútora zapísaný do zoznamu koncipientov. Návrh musí obsahovať stanovené podmienky. Zápis do zoznamu vykonáva Komora, a to do jedného mesiaca od doručenia návrhu od exekútora. Uskutočnenie zápisu alebo odmietnutie musí Komora oznámiť koncipientovi aj exekútorovi. Nie je členom Exekútorskej komory a preto nie je kárne zodpovedný. Vyškrtnutie koncipienta zo zoznamu sa uskutoční vtedy, ak koncipient stráca predpoklady, ktoré boli potrebné pre zápis do tohto zoznamu.

Exekútorský kandidát

Kandidát je zamestnancom exekútora, ktorý je zapísaný do zoznamu exekútorských kandidátov, vedeným Komorou.

Exekútorský kandidát už splnil všetky podmienky pre menovanie exekútorom, vrátane vykonania exekútorskej skúšky a povinnej trojročnej praxe, avšak ešte nebol

vybraný na miesto exekútorského úradu a nezložil sľub do rúk ministra spravodlivosti. Kandidátom sa môže stať iba osoba, ktorá bola pred tým vedená v zozname koncipientov. Tento zamestnanec môže byť Komorou stanovený zástupcom exekútora pre prípad choroby, dovolenky, pozastavenia výkonu exekútorského úradu alebo z iných vážnych dôvodov, kedy exekútor nemôže vykonávať svoju činnosť. V súlade so zákonom je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých veciach, o ktorých sa dozvedel pri vykonávaní tejto činnosti. Zápis do zoznamu kandidátov sa uskutoční na základe písomnej žiadosti koncipienta, a to vtedy ak koncipient vykonal najmenej trojročnú prax a zložil exekútorskú skúšku. Zápis uskutoční Komora do jedného mesiaca od podania žiadosti. Vyškrtnutie z tohto zoznamu prebehne, ak sú splnené stanovené podmienky, ktoré sú totožné ako pri vyškrtnutí zo zoznamu koncipientov.

Ďalší zamestnanci exekútora

Exekútor môže okrem koncipientov a kandidátov zamestnávať v pracovnom pomere aj vykonávateľa exekútora a ďalších zamestnancov.

Vykonávateľ na základe písomného poverenia exekútora vykonáva činnosti, ktoré podľa zákona č. 99/1963 Sb., občanského súdneho rádu (ďalej len OSŘ) uskutočňuje vykonávateľ. Prevažne ide o faktické úkony smerujúce k realizácii exekúcie vypratáním, predajom hnutelných vecí alebo odobratím vecí. Ďalších zamestnancov exekútor poveruje vykonávaním jednoduchých úkonov. Jednoduchosť závisí na odborných právnych znalostiach zamestnanca. Aj títo zamestnanci musia dodržiavať zásadu mlčanlivosti.

2.1.3 Exekútorský úrad

Činnosť exekútorského úradu riadi exekútor, ktorý jeho menom plní všetky úkony potrebné k riadnemu výkonu exekučnej činnosti. Exekútorským úradom sa teda rozumie súbor právomoci exekútora k vykonávaniu exekučnej a ďalšej činnosti, ktoré sú trvalo spojené s miestom výkonu tejto činnosti. Vytvorenie tohto úradu a jeho materiálnej a ľudskej zložky úplne závisí na exekútorovi. Sám rozhoduje o konkrétnom umiestnení kancelárie v obci, o vybavení kancelárie pracovnými pomôckami a o tom, koľko zamestnancov a v akých pozíciách zamestná.

K výkonu svojej činnosti exekútor používa preukaz, pečiatku a pečatidlo, ktoré musia obsahovať:

- meno, priezvisko a titul exekútora,

- označenie „súdny exekútor“,
- sídlo,
- štátny znak Českej republiky.

Ukradnutie, stratu, poškodenie alebo zničenie úradnej pečiatky alebo pečatidla musí ohlásiť Komore, ktorá mu na jeho náklady bezodkladne vystaví nové.

Sídlo tohto úradu musí byť v obci, v ktorej je aj sídlo okresného súdu, do ktorého obvodu bol exekútor menovaný. Iné sídlo si môže exekútor zvoliť len po prerokovaní s Komorou. Tá môže na opodstatnenú žiadosť súdneho exekútora povoliť aby mal sídlo svojho úradu mimo sídla súdu.⁴

2.1.4 Samospráva exekútorov

Orgánom samosprávy exekútorov je Exekútorská komora Českej republiky. Exekútorská komora so sídlom v Brne bola zriadená 1.5. 2001 zákonom č. 120/2001 Sb. Je stavovskou organizáciou profesijnej samosprávy, ktorá združuje všetkých exekútorov, vedie zoznam exekútorov, kandidátov a koncipientov. Členstvo v Komore je pre všetkých exekútorov povinné zo zákona. Členom sa exekútor stáva v momente menovania exekútorom.⁵

Komora je právnickou osobou, ktorej príjmy sú tvorené členskými príspevkami, darmi a inými príjmami. Členské príspevky platia exekútori povinne, vo výške stanovenej snemom exekútorov. Má tieto orgány:

- snem,
- prezídium,
- prezident,
- revízna komisia,
- kárna komisia,
- skúšobná komisia.⁶

⁴ KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. s. 108-140. ISBN 80-7179-901-7

⁵ SCHELLEOVÁ, Ilona a Roman LAMKA. *Exekuce v zrcadle právních předpisů. 3, Soudní exekutoři a jejich exekuční činnost*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2007. s. 5-6. ISBN 978-80-87071-38-0

⁶ KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. s. 475. ISBN 80-7179-901-7

2.2 Exekučné riadenie

Každé exekučné riadenie sa zahajuje na návrh. Na základe účinnosti novely EŘ zo dňa 1. 11. 2009, tento návrh podáva oprávnený priamo exekútorovi, nie exekučnému súdu. Exekútor do 15 dní od doručenia návrhu oprávneným, požiada exekučný súd o poverenie na výkon exekúcie. Súd nariadi exekúciu a poverí exekútora jej uskutočnením.⁷

Vybrať exekútora si oprávnený môže ktoréhokoľvek, teda nie iba toho, v ktorého obvode má bydlisko on sám alebo povinný. Musí však brať na vedomie otázku účelnosti a nákladov. Pri výbere je veľakrát rozhodujúce odporúčanie, povest' daného exekútora a dobrá komunikácia.

Ak je návrh na výkon exekúcie neúplný, prípadne nezrozumiteľný či neurčitý, predseda senátu by mal vyzvať k oprave, doplneniu alebo spresneniu podania, spolu s poučením o tom, ako treba opravu alebo doplnenie uskutočniť. Musí uviesť aj lehotu, v ktorej je nutné takýto úkon urobiť. S podaním návrhu sú spojené podstatné dôsledky. Najdôležitejším je prekážka litispendencie, ktorá vylučuje aby o rovnakom nároku bolo zahájené alebo prebiehalo iné exekučné riadenie podľa EŘ.⁸

Tento návrh možno podať aj elektronicky, musí však spĺňať podmienky § 42 OSŘ, to znamená, že musí byť opatrený zaručeným elektronickým podpisom alebo po elektronickom posielaní musí byť do troch dní doplnený predložením originálu podania, prípadne písomným podaním, inak k nemu súd neprihliada. EŘ podávanie návrhu exekútorovi elektronickou formou neupravuje.⁹

Po nariadení exekúcie sa predseda senátu postará o jeho prevedenie. Na základe predchádzajúceho výkladu je zrejmé, že nariadenie a prevedenie exekúcie musí byť prípustné. Ináč môže dôjsť k zastaveniu exekúcie v ktorejkoľvek fáze.

Rozlišujeme absolútnu a relatívnu neprípustnosť. Súd musí ihneď zastaviť exekúciu v prípade absolútnej neprípustnosti, a to aj bez návrhu. Relatívne neprípustná exekúcia je zastavená iba na návrh tej osoby, v ktorej prospech je relatívna neprípustnosť stanovená. O absolútne neprípustnú exekúciu ide v prípade, že je vykonávaná vo väčšom rozsahu, než aký stačí na uspokojenie oprávneného, zjavne bol zvolený nevhodný spôsob exekúcie alebo ide o exekúciu zrejme neúčelnú.

⁷ŠEBESTA, Kamil a Adriana KVÍTKOVÁ. Přehled změn z novely exekučního řádu. In: *Epravo* [online]. Praha, 19. 11. 2009 [cit. 2012-02-18]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/prehled-zmen-z-novely-exekucniho-radu-59087.html>

⁸GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 70. ISBN 978-80-7201-621-1

⁹RADKOVA, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. 1. vyd. Praha: Linde, 2009. s. 126. ISBN 978-80-7201-767-6

Samotné exekučné riadenie sa člení do niekoľkých fáz, ktorými na seba postupne nadväzujú čiastkové riadenia. Po zahájení exekúcie nasleduje čiastkové riadenie, ktoré sa skladá z úkonov uskutočňovaných za účelom postihnutia majetku povinného, úkonov uskutočňovaných platcom mzdy, peňažným ústavom alebo dlžníkom povinného, súdnym vykonávateľom, sudcom a pod.

Ochrana povinného je tiež jednou z hlavných zásad, ktoré sú uplatňované v exekučnom riadení. Exekúciu je teda možné nariadiť iba v takom rozsahu, ktorý stačí k uspokojeniu oprávneného. Oprávnenému zákon umožňuje aby v prípade vymáhania peňažnej pohľadávky navrhol viacero spôsobov exekúcie. Exekúcia nesmie byť uskutočňovaná nevhodne a poškodzovať povinného. Ako už bolo zmienené cieľom exekúcie je uspokojenie práv oprávneného, preto nebude exekúcia nariadená alebo bude zastavená v prípade, že výtťažok nestačí ani ku krytiu nákladov na exekúciu. Rovnako zákon zakazuje aby sa exekúciou ohrozila alebo porušila veľkou mierou životná úroveň povinného. V prípade porušenia zásady ochrany povinného je dôsledkom zastavenie exekúcie.

Ďalšou dôležitou zásadou je aj ochrana práv tretích osôb, keďže niektoré spôsoby exekúcie predpokladajú zásah do práv týchto osôb.¹⁰

2.2.1 Účastníci riadenia

Účastníkmi exekučného riadenia ako už bolo zmienené je oprávnený, teda ten, kto sám seba označí ako oprávneného v návrhu na výkon exekúcie. Je to osoba, ktorej z exekučného titulu vyplýva právo. Druhým účastníkom je povinný, osoba ktorej exekučný titul ukladá splnenie povinnosti a v návrhu na výkon exekúcie je označený ako povinný. Účastníkmi tohto riadenia však môžu byť iba tí, ktorí majú spôsobilosť byť účastníkom výkonu exekúcie. Táto spôsobilosť je daná tzv. právnou subjektivitou, teda spôsobilosťou mať práva a povinnosti. Ak účastník nemá takúto spôsobilosť, ide o neodstrániteľnú podmienku a exekučné riadenie musí byť zastavené.

Vedľa oprávneného a povinného vystupujú v exekučnom riadení aj iné osoby, ktoré sa však zúčastňujú iba časti exekučného riadenia. Ide napr. o platcu mzdy, peňažný ústav, dlžníka povinného a dražiteľa. Aj tieto osoby však musia splňovať určité kritéria a musia mať právnou subjektivitu a procesnú spôsobilosť. Ak sú predmetom exekúcie veci, práva

¹⁰ SCHELLEOVÁ, Ilona et al. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 74-78. ISBN 80-86861-46-5

alebo iné majetkové hodnoty, ktoré má povinný v spoločnom imaní manželov, účastníkom exekúcie sa stáva aj manžel povinného.

Vymedzenie účastníkov má význam z hľadiska určenia toho, komu majú byť doručované písomnosti ohľadom ukladania práv a povinností a v prípadoch, kedy práva a povinnosti prechádzajú alebo sú prevádzané medzi rôznymi osobami.¹¹

2.2.2 Exekučný titul

Bez vydanie exekučného titulu nemôže súd či exekútor výkon exekúcie vôbec nariadiť. Tento titul je podkladom, ktorý dokladá veriteľovi právo na splnenie určitej povinnosti.¹²

„Podľa § 40 EŘ jsou exekučním titulem :

- vykonatelné rozhodnutí soudu, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,
- vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek,
- vykonatelný rozhodčí nález,
- notářsky zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle notářského řádu nebo exekutorský zápis,
- vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír,
- vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení,
- jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připoští zákon.“¹³

Je materiálnou podmienkou výkonu rozhodnutia. Exekučným titulom rozumieme listinu vydanú oprávneným orgánom, ktorá má predpísanú formu a ukladá určitej osobe povinnosť niečo v určitej dobe splniť.

Musí spĺňať formálne a materiálne náležitosti.

¹¹ KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. s. 175-194. ISBN 80-7179-901-7

¹² RADKOVA, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. 1. vyd. Praha: Linde, 2009. s. 133. ISBN 978-80-7201-767-6

¹³ KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. s. 200. ISBN 80-7179-901-7

Formálne náležitosti

Právne predpisy, podľa ktorých je rozhodnutie vydané, určujú podmienky vykonateľnosti. Je potrebné, aby rozhodnutie, o ktoré sa opiera postih povinného bolo konečné, to znamená právoplatné a vždy vykonateľné ak nie je vykonateľnosť podmienená aj právoplatnosťou rozhodnutia. Z exekučného titulu, v ktorom sa ukladá povinnému plnenie, musí byť zreteľná vykonateľnosť tohto výroku.

Materiálne náležitosti

Vyjadrujú obsahovú určitosť exekučného titulu ohľadne identifikácie. Exekučný príkaz obsahuje informácie ohľadne vymedzenia účastníkov, predmetu, rozsahu a spôsobu plnenia, lehoty k splneniu uloženej povinnosti a potvrdenie o vykonateľnosti titulu. Nevyhnutným materiálnym predpokladom je, aby práva a povinnosti vo vykonávanom rozhodnutí boli určené presne a nepochybným spôsobom. Práva a povinnosti, ktoré majú byť vynútené exekučne musia byť stanovené tak, aby súd presne vedel čo má byť exekúciou vymožené. Rozhodnutie, ktoré neobsahuje hore vymenované náležitosti, nie je rozhodnutím vykonateľným a teda nemôže byť podkladom pre exekúciu.

Ak po vydaní titulu nastanú také zmeny, na ktorých je titul založený, napr. týkajúce sa zmien v osobách oprávneného a povinného alebo zmien podmienok splnenia určitej povinnosti uloženej titulom, obsahuje EŘ zvláštne podmienky pre doplnenie titulu.¹⁴

V prípade, že v exekučnom titule nie je presne vymedzená lehota plnenia určitej povinnosti, má sa za to, že povinnosť treba splniť do troch dní. Ak ide o vypratanie bytu lehota predstavuje 15 dní od právnej moci rozhodnutia.¹⁵

2.2.3 Odklad exekúcie

Zákon v určitých prípadoch umožňuje aj odklad exekúcie. Je učinенý hlavne vtedy, keď možno od povinného reálne očakávať, že svoj záväzok voči oprávnenému v najbližšej dobe sám splní alebo možno očakávať, že exekúcia bude z nejakých dôvodov zastavená. Ďalšou zmenou na základe novely EŘ bolo, že o návrhu na odklad exekúcie rozhoduje exekútor. Na návrh povinného môže exekútor exekúciu odložiť. Musia však byť súčasne splnené dve zákonné podmienky. Prvou je, že povinný sa prechodne ocitol v situácii, že by

¹⁴ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 75-76 ISBN 978-80-7201-621-1

¹⁵ KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. s. 206. ISBN 80-7179-901-7

okamžitý výkon exekúcie mohol mať pre neho samotného alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky. Druhá podmienka je, aby oprávnený nebol odkladom výkonu vážne poškodený.¹⁶ V návrhu na odklad exekúcie musí byť presne uvedené na akú dobu povinný žiada o odklad exekúcie a predpokladaný spôsob plnenia. Po dobu odkladu exekútor nepokračuje v exekúcii a neuskutočňujú sa ďalšie úkony na uspokojenie práv oprávneného. Dĺžka doby odkladu môže byť stanovená pevným dátumom alebo iným spôsobom, z ktorého je zrejmá doba odkladu. Po preklopení tejto doby môže byť odklad predĺžený alebo môže byť nariadené pokračovanie v exekúcii, ak sa zmenili pomery, na základe ktorých, bolo rozhodnutie o odklade vydané.¹⁷

Ďalšie dôvody na odklad exekúcie spočívajú v okolnostiach, ktoré robia exekúciu neprípustnou. V tomto prípade však odklad exekúcie prichádza do úvahy len vtedy, ak môžeme očakávať, že skúmanie týchto okolností povedie k zastaveniu exekúcie.

2.2.4 Zastavenie exekúcie

K zastaveniu môže dôjsť po nariadení exekúcie a pred jej uskutočnením, ak nastanú v priebehu výkonu skutočnosti, pre ktoré sa nedá v zahájenom postupe pokračovať. Ide o uplatnenie zásady ochrany účastníkov riadenia, najmä povinného. Zastavením sa však neruší vykonávané rozhodnutie. Dôvody na zastavenie exekúcie taxatívne určuje § 268 OSŘ. K zastaveniu exekúcie môže dôjsť kedykoľvek, teda v priebehu celého exekučného riadenia.¹⁸ Na základe novely EŘ sa návrh na zastavenie exekúcie podáva u povereného exekútora. V prípade podania tohto návrhu musí exekútor do 15 dní obvolať všetkých účastníkov riadenia, či zo zastavením exekúcie súhlasia. Ak sa všetci účastníci vyjadria kladne, vydá exekútor do 30 dní návrh na zastavenie. V prípade zamietnutia návrhu účastníkmi, odovzdá exekútor spis k rozhodnutiu exekučnému súdu.¹⁹

¹⁶ MUSILOVÁ, Helena. Soudní řízení, konkurs a exekuce. 1. vyd. Brno: Cerm, 2005. s. 17. ISBN 80-214-3096-6

¹⁷ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 144-145. ISBN 978-80-7201-621-1

¹⁸ SCHELLEOVÁ, Ilona et al. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 96-99. ISBN 80-86861-46-5

¹⁹ ŠEBESTA, Kamil a Adriana KVÍTKOVÁ. Přehled změn z novely exekučního řádu. In: *Epravo* [online]. Praha, 19. 11. 2009 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/prehled-zmen-z-novely-exekucniho-radu-59087.html>

2.2.5 Skončenie exekúcie

Exekučné riadenie môže skončiť tromi spôsobmi:

1. uspokojením oprávneného – exekúcia končí vynútením povinnosti povinného, ktorú nechcel splniť dobrovoľne,
2. zastavením exekúcie – sú stanovené dôvody pre zastavenie exekúcie,
3. bezvýslednosťou (márnosťou) exekúcie.

Uspokojenie oprávneného by malo byť najčastejším spôsobom skončenia exekúcie. Ak bol sledovaný účel dosiahnutý, všetky ďalšie úkony musia skončiť. Exekučné riadenie, ktoré nemôže viesť k uspokojeniu oprávneného nazývame exekúciou bezvýslednou alebo márnou. Zákon túto bezvýslednosť exekúcie v niektorých prípadoch považuje za neprípustnosť a nariaďuje preto zastavenie exekúcie. Sú však aj prípady kedy márnosť exekúcie nemusí viesť k jej zastaveniu. Výnimočne môže v dôsledku bezvýslednosti exekúcie dôjsť k zmene v uskutočnení exekúcie.

Zhrnutie kapitoly

Táto kapitola bola venovaná teoretickému vysvetleniu hlavných pojmov týkajúcich sa exekúcie. Rozobrali sme osobu súdneho exekútora ako aj jeho zamestnancov koncipienta a kandidáta a ďalej činnosť exekútorského úradu. Aby mohla byť nariadená exekúcia musia byť splnené obecné predpoklady. Každá exekúcia sa zahajuje na návrh. Dôležitou súčasťou exekučného konania je exekučný titul, ktorý musí splňovať materiálne a formálne náležitosti. Úlohou kapitoly bolo dostatočne priblížiť právne termíny aby sme mohli správne nadviazať na ďalšie časti práce.

3 SPÔSOBY EXEKÚCIE

V tejto kapitole budú podrobne rozobrané jednotlivé spôsoby exekúcie, využívané v exekučnom riadení. Postupne sa budeme venovať každému spôsobu výkonu exekúcie, pričom dôraz bude kladený na podrobné a jasné definovanie opisovaného spôsobu. Primerané vysvetlenie danej problematiky je dôležité najmä pre poslednú kapitolu, kde sa pokúsime o porovnanie a zhodnotenie exekučných nástrojov.

Spôsoby výkonu exekúcie sú nástrojmi vymáhajúceho orgánu, ktorý prostredníctvom nich dosahuje stanoveného cieľa exekučného riadenia. Exekučné riadenie je proces, v ktorom je využívané proti povinnému štátne donútenie. Ide o závažný zásah do práv povinného, a preto zákon ako prvoradú zásadu stanovil, že donútenie je možné vykonávať iba spôsobmi uvedenými v zákone. Túto zásadu upravuje § 257 OSŘ.²⁰ Zoznam prípustných spôsobov exekúcie je uvedený v § 59 EŘ. Keďže EŘ vychádza z princípu subsidiarity OSŘ, neobsahuje komplexnú úpravu jednotlivých spôsobov, ale odkazuje na primerané použitie OSŘ. Upravuje iba určité odlišnosti exekučných prostriedkov v porovnaní s príslušnými spôsobmi výkonu rozhodnutia podľa OSŘ.

Pre účely exekútorskej práce môžeme spôsoby výkonu exekúcie rozdeliť na dve skupiny:

- spôsoby exekúcie pre peňažné plnenia,
- spôsoby exekúcie pre nepeňažné plnenia.²¹

3.1 Exekúcia na peňažné plnenie

Exekúcia na vymáhanie peňažnej pohľadávky sa vedie na jednotlivé majetkové hodnoty povinného. Ide o exekúciu reálnu a špeciálnu. Touto exekúciou by sa malo dosiahnuť speňaženie majetkových predmetov povinného a zo získaného výťažku má byť oprávnený nútené uspokojený. Majetok povinného môžu tvoriť najrôznejšie pohľadávky, hnutel'né veci a nehnuteľnosti.

²⁰ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck. 2006. s. 85-86. ISBN 80-7179-489-9

²¹ KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. s. 336-339. ISBN 80-7179-901-7

Právne predpisy na základe povahy tohto majetku umožňujú tieto spôsoby exekúcie :

- zrážky zo mzdy,
- prikázanie pohľadávky,
- predaj hnutel'ných vecí,
- predaj nehnuteľností,
- zriadenie sudcovského záložného práva,
- predaj podniku.²²

3.1.1 Zrážky zo mzdy a iných príjmov

Priebeh exekúcie zrážkami zo mzdy je odkázaný na primerané použitie OSŘ, čo je spôsobené blízkym súladom priebehu exekúcie podľa EŘ a vykonávacieho riadenie podľa OSŘ, ktorý tento spôsob upravuje v §276 až § 302. EŘ tuto problematiku rieši v § 60 a § 61. Pri tomto spôsobe sa primerane využíva aj zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce v platnom znení a ďalšie zákony, ktoré súvisia so zrážkami zo mzdy.

V prípade, že povinný vystupuje ako fyzická osoba je exekúcia zrážkami zo mzdy a iných príjmov jedným z najvyužívanějších spôsobov exekúcie. Týmto spôsobom dochádza najľahšie k uspokojeniu peňažnej pohľadávky oprávneného. Postihuje výplatu mzdy povinného. Exekúcia zrážkami je vhodná ako pre postupné vymáhanie jednorázovo splatných pohľadávok, tak aj pre vymáhanie pohľadávok, ktorých predmetom je opakujúce sa plnenie (napr. výživné). V porovnaní s inými exekučnými prostriedkami je tento spôsob v OSŘ najprepracovanejší a najrozsiahlejší. Pri rozhodovaní o použití tohto spôsobu je potrebné vhodne zosúladiť záujmy povinného a oprávneného.²³

Ako už bolo zmienené predmetom tohto druhu výkonu je právo povinného na vyplatenie mzdy. OSŘ neobsahuje presnú definíciu mzdy. Zamestnancovi za vykonanú prácu náleží mzda, plat alebo odmena z dohody, ak zákon nestanoví inak. Podľa zákona č. 262/2006 Sb., zákonníku práce sa **mzdou** rozumie peňažné plnenie a plnenie peňažnej hodnoty, ktoré je poskytované zamestnávateľom za vykonanú prácu zamestnancovi. **Plat** je peňažné plnenie poskytované zamestnancovi zamestnávateľom za prácu, kde zamestnávateľom je štát, územný samosprávny celok, štátny fond, príspevková organizácia

²² SCHELLEOVÁ, Ilona et al. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 99-101. ISBN 80-86861-46-5

²³ SCHELLEOVÁ, Ilona a Roman LAMKA. *Exekuce v zrcadle právních předpisů. 2, Jednotlivé způsoby exekuce*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2007. s. 5. ISBN 978-80-87071-37-3

a pod. Na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti sa vypláca **odmena z dohody**.²⁴

Rozsah zrážok zo mzdy

Objem zrážok zo mzdy je na jednej strane daný výškou pohľadávky s príslušenstvom a na strane druhej najvyššou prípustnosťou zrážok. Povinnému nesmie byť zrazená z mesačnej mzdy základná čiastka. Spôsob výpočtu základnej čiastky sa stanovuje nariadením vlády Českej republiky. Podľa § 278 OSŘ základná čiastka, ktorá nesmie byť povinnému zrazená činí 62 % z čiastky životného minima jednotlivca a po 25 % čiastky životného minima jednotlivca na každú vyživovanú osobu. Zákon nedovoľuje uskutočňovať zrážky vo vyššom rozsahu než dovoľuje OSŘ, ani so súhlasom povinného. Po dohode oprávneného s povinným je však možné vykonávať zrážky v nižšom rozsahu.²⁵

Nariadenie a vykonávanie zrážok

Nariadenie na výkon exekúcie exekútor doručuje povinnému, oprávnenému a platcovi mzdy. Po doručení nariadenia je platca mzdy povinný vykonávať určené zrážky zo mzdy. Dňom doručenia povinný stráca právo na vyplatenie tej časti mzdy, ktorá odpovedá stanovenej výške zrážok. Zrazenú čiastku mzdy vypláca platca mzdy priamo oprávnenému. V prípade uspokojovania viacerých pohľadávok z vykonaných zrážok, platca mzdy môže poslať zrážky súdu a ten ich rozvrhne medzi oprávnených a sám vykoná výplatu. Zrážky sa posielajú súdu aj v prípade žiadosti niektorého z oprávnených. Ak platca mzdy vykoná zrážky v menšom než stanovenom rozsahu alebo ich nevyplatí oprávnenému bezodkladne po doručení vyrozmnenia, môže si oprávnený uplatniť u súdu vyplatenie čiastok, ktoré mali byť zrazené povinnému, ide o tzv. poddĺžnicku žalobu.

Zmena platcu mzdy

Ak sa po nariadení exekúcie zmení platca mzdy, nariadenie na exekúciu zrážkami zo mzdy sa vzťahuje aj na mzdu povinného u nového platcu mzdy. Novému platcovi mzdy vzniká povinnosť vykonávať zrážky už dňom, kedy sa od povinného alebo od predchádzajúceho platcu mzdy dozvie o súdom nariadenej exekúcii zrážkami zo mzdy. Poradie uspokojovanie pohľadávok zostáva zachované. Nový zamestnávateľ je povinný

²⁴ Vid' ustanovenia §109 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v súčasnom znení

²⁵ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v súčasnom znení

vyžiadať si od zamestnanca potvrdenie vystavené tým, u koho naposledy pracoval, o nariadení exekúcie zrážkami zo mzdy, ktorým súdom bolo nariadené a v koho prospech. Každý zamestnávateľ má povinnosť vydať takéto potvrdenie zamestnancovi, ktorý u neho prestal pracovať.²⁶

Niekoľko platcov mzdy

Poberá povinný mzdu od viacerých platcov, toto nariadenie sa vzťahuje na všetky jeho mzdy. Zrážky zo mzdy vykonáva každý platca, a to odo dňa doručenia nariadenia exekúcie. Ide o zložitejšiu situáciu, keďže povinný nepoberá viacero miezd od jedného zamestnávateľa, ale mzdu poskytujú viacerí platcovia.²⁷

Pre exekúciu zrážkami z platu alebo iných príjmov sa použijú rovnaké ustanovenia ako pre exekúciu zrážkami zo mzdy. Medzi iné príjmy patrí odmena z dohôd, náhrady mzdy alebo platu, odstupné, odmena za pracovnú pohotovosť. Ak má povinný nárok aj na iný príjem ako na mzdu, postupuje sa tak, akoby išlo o niekoľko miezd.²⁸

3.1.2 Prikázanie pohľadávky

Podstatou tohto spôsobu výkonu je postihnutie pohľadávky, ktorú má povinný voči tretej osobe. V podmienkach súčasného právneho systému patrí medzi efektívne spôsoby výkonu exekúcie. Pohľadávky možno vymáhať bez akéhokoľvek obmedzenia, pričom však musí ísť o pohľadávku, ktorá je splatná a priznaná exekučným titulom.²⁹

Podľa § 488 občianskeho zákonníka sa pohľadávkou v záväzkovom práve rozumie subjektívne právo veriteľa, požadovať od druhého subjektu (dlžníka) nejaké plnenie. Veriteľ má pohľadávku, dlžník má povinnosť pohľadávku splniť.³⁰

OSŘ podľa druhu peňažného nároku povinného rozlišuje exekúciu prikázaním pohľadávky z účtu v peňažnom ústave, prikázanie inej peňažnej pohľadávky a postihnutie iných majetkových práv.

²⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuce*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2008. s. 90-93. ISBN 978-80-87071-91-5

²⁷ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 163-166. ISBN 978-80-7201-621-1

²⁸ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 150-151. ISBN 978-80-7201-621-1

²⁹ SCHELLEOVÁ, Ilona et al. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 117. ISBN 80-86861-46-5

³⁰ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v současném znění

Prikázanie pohľadávky z účtu v peňažnom ústave

Prikázanie pohľadávky možno nariadiť z bežného, vkladového alebo iného účtu, vedeného v akejkolvek menu v peňažnom ústave, ktorý pôsobí v tuzemsku, ak zákon nestanoví inak. V návrhu musí oprávnený uviesť, akým spôsobom má byť exekúcia uskutočnená, teda že navrhuje prikázanie pohľadávky z účtu v peňažnom ústave a musí byť označený aj tento ústav. V prípade vedenia exekúcie prostredníctvom súdneho exekútora, oprávnený nemusí zisťovať čísla účtu povinného. Exekútor sám uskutočnením súvisiacich činností zistí potrebné informácie o účte povinného priamo od peňažného ústavu. Exekúcia sa teda vykoná odpísaním pohľadávky z účtu do výšky prisúdenej pohľadávky s príslušenstvom a výplatou oprávnenému.

Podľa platnej právnej úpravy sa účinky nariadenia exekúcie premietajú nie len na prostriedky, ktoré má povinný na svojom účte v deň doručenia uznesenia o exekúcii ale aj na ďalšie čiastky prichádzajúce na účet po tomto dni. Pre rastúce pochybnosti v praxi bol OSŤ upravený novelou účinnou od 1. januára 1996, ktorá vymedzila, že exekúcia sa vzťahuje na prichádzajúce čiastky len do šiestich mesiacov odo dňa, kedy bol peňažný ústav vyrozumený s nariadením exekúcie.

Exekútor v exekučnom príkaze nariadi peňažnému ústavu, aby až do výšky vymáhanej pohľadávky a jej príslušenstva, od tohto dňa nevyplácal povinnému peňažné prostriedky a ani s nimi nijako nedisponoval. Uznesenie sa doručuje oprávnenému, povinnému a peňažnému ústavu, pričom peňažnému ústavu sa doručí do vlastných rúk. Dňom doručenia povinný stráca právo vyberať peňažné prostriedky z účtu alebo s nimi inak disponovať. Odpísanú pohľadávku je peňažný ústav povinný vyplatiť oprávnenému. Uskutočnením exekúcie sa peňažný ústav v rozsahu plnenia zbaví svojej povinnosti voči povinnému.³¹

Prikázanie iných peňažných pohľadávok

Zákon za iné peňažné pohľadávky označuje iné pohľadávky než sú napríklad mzda alebo iný príjem, iné majetkové práva, pohľadávky z účtu v peňažnom ústave, vkladné knižky, akcie, zmenky, vkladné listy alebo iné formy vkladov.

Exekúciou je možné postihnúť iba pohľadávku povinného voči tretím osobám, nie pohľadávku povinného voči oprávnenému. Exekúcia môže byť nariadená aj v prípade, že pohľadávka povinného bude splatná až v budúcnosti alebo mu pohľadávky budú postupne

³¹ SCHELLEOVÁ, Ilona et al. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 117-123. ISBN 80-86861-46-5

vznikať. Pohľadávku povinného exekúcia postihuje len do výšky pohľadávky oprávneného a jej príslušenstva.

Návrh na nariadenie tohto spôsobu exekúcie zahŕňa okrem obecných náležitostí podania aj ďalšie náležitosti, ktoré sa týkajú práve tohto spôsobu exekúcie. Ide predovšetkým o označenie osoby, voči ktorej má povinný pohľadávku a dôvod pohľadávky. Nariadenie o výkonu exekúcie sa doručuje oprávnenému, povinnému a dlžníkovi povinného do vlastných rúk. Povinnému nesmie byť toto nariadenie doručené skôr ako oprávnenému. Od okamihu, kedy bol dlžník povinného upovedomený o právnej moci uznesenia na nariadenie exekúcie, vzniká mu povinnosť preplatiť pohľadávku oprávnenému.

Ak bola exekúcia nariadená pre viacero pohľadávok, uspokojujú sa tieto pohľadávky v tom poradí, v akom bolo nariadenie o výkonu exekúcie doručené dlžníkovi povinného.

Postihnutie iných majetkových práv

Na rozdiel od prikázania pohľadávky z účtu alebo prikázania inej pohľadávky, kde je postihované právo povinného na peňažné plnenie, využitím tohto spôsobu je postihované majetkové právo povinného na nepeňažné plnenie, ktoré má voči tretej osobe. Peňažné prostriedky na uspokojenie práva oprávneného majú byť získané z postihnutia majetkového práva.³²

Exekúciu postihnutím iných majetkových práv možno tiež vykonať postihnutím podielu povinného ako spoločníka alebo komanditistu v spoločnosti, alebo postihnutím členských práv ako člena v družstve. EŘ v § 64 podrobne upravuje exekúciu patentov, priemyselných vzorov a ochranných známk. OSŘ podobnú úpravu nepozná. Postihnúť možno patenty, priemyselné vzory či ochranné známky ako také, alebo len licenciu k ich používaniu. Pri tomto spôsobe musí byť exekučný príkaz okrem iných doručený aj Úradu priemyselného vlastníctva. Doručenie však má iba informatívny charakter. Podľa EŘ však exekúcia nesmie zasahovať a nezasahuje do čisto osobnostných práv povinného k vynálezu alebo priemyselnému vzoru.³³

³² TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck. 2006. s. 338-362. ISBN 80-7179-489-9

³³ KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. s. 348-354. ISBN 80-7179-901-7

3.1.3 Predaj hnutel'ných vecí a nehnutel'ností

Tieto spôsoby exekúcie sú charakteristické tým, že exekútor predá hnutel'nú vec alebo nehnutel'nosť, ktorú vlastní povinný a z výťažku dosiahnutého predajom sa uspokojí pohľadávka oprávneného. Problematiku týchto spôsobov exekúcie upravuje § 66 - § 69 EŘ, ktorý ohľadne týchto exekučných prostriedkov neobsahuje žiadne zásadné modifikácie oproti výkonu rozhodnutia podľa OSŘ. To znamená, že ak EŘ nestanoví inak, primerane sa použijú ustanovenia OSŘ, ktoré upravujú výkon rozhodnutia predajom hnutel'ných vecí a nehnutel'ností. Konkrétne ide o § 321 - § 338 OSŘ.

Pri definovaní hnutel'ných a nehnutel'ných vecí musíme vychádzať z príslušných ustanovení občianskeho zákonníku. Nehnutel'nosťami sa podľa tohto zákona rozumejú pozemky a stavby, ktoré sú spojené so zemnou pevným základom. Exekúcií ďalej podliehajú aj ich príslušenstvá, prípadne časti stavieb a byty. Presnú definíciu hnutel'ných vecí neobsahuje ani OSŘ ani občiansky zákonník, preto za hnutel'né veci považujeme veci, ktoré nespĺňajú definíciu nehnutel'ností.³⁴

Z vecí, ktoré vlastní povinný, sa exekúcia nemôže týkať tých, ktoré povinný nevyhnutne potrebuje k uspokojovaniu svojich potrieb a potrieb rodiny alebo k plneniu svojich pracovných povinností. Z exekúcie sú vylúčené najmä bežné súčasti odevu, vybavenie domácnosti, zásnubný prsteň a iné podobné predmety, zdravotnícke potreby, ktoré povinný potrebuje k bežnému životu a hotové peniaze do čiastky odpovedajúcej dvojnásobku životného minima podľa zvláštného právneho predpisu. Ak je povinný podnikateľ, exekúcia sa nemôže týkať ani tých vecí z jeho vlastníctva, ktoré nevyhnutne potrebuje k výkonu svojej podnikateľskej činnosti. Exekúcia musí byť vykonávaná iba v nevyhnutnej miere, aby nedochádzalo k zabráneniu podnikania a tým k likvidácii podnikateľa.

Exekúcia predajom hnutel'ných vecí

Exekúcia môže byť nariadená podľa návrhu oprávneného s výslovným určením vecí, ktoré majú byť predané alebo bez tohto určenia. Ak však oprávnený určí konkrétne veci, výkon nemôže byť vedený na iné veci.

V nariadení na výkon exekúcie musí byť uvedené miesto kde bude výkon uskutočnený a ďalej zákaz povinnému manipulovať s vecami, ktoré sú spísané exekútorom. Uznesenie o nariadení exekúcie sa povinnému doručí až pri uskutočňovaní

³⁴ Vid' ustanovenia § 119 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v současném znění

výkonu. Toto uznesenie sa tiež doručuje oprávnenému a manželovi povinného. Povinný umožní prístup na všetky miesta, kde má svoje hnutelné veci umiestnené. O každom úkone exekútora musí byť spísaný protokol. Mal by byť spísaný ešte na mieste úkonu a podpísaný všetkými zúčastnenými osobami.³⁵

Veľmi podstatnou a dôležitou fázou tohto výkonu je **súpis vecí**. Rozhoduje o úspešnosti tohto spôsobu, pretože je predpokladom pre ďalšie uspokojenie oprávneného. Vykonávateľ bezprostredne pred súpisom vyzve povinného aby plnil dobrovoľne. Ak povinný dobrovoľne zaplatí vymáhanú pohľadávku, vykonávateľ – exekútor spíše protokol o bezvýslednosti súpisu. Oprávnenému sa zašle vyrozdnenie o nevykonaní súpisu aj s uvedením dôvodu, prečo nebol vykonaný. Ak však svoju povinnosť nesplní dobrovoľne, exekútor začne so súpisom v byte povinného, prípadne na inom mieste, kde má veci umiestnené. Spísané budú najmä veci, ktoré povinnému budú pravdepodobne chýbať a ďalej veci, ktoré sa jednoducho predajú. Až v prípade nedostatku hnutelností sa spíšu aj veci, ktoré sa rýchlo kazia. Spísané však nemôžu byť hnutelné veci, ktoré tvoria príslušenstvo nehnuteľností. Súpis je spísaný v takom rozsahu, aby veci mohli byť predané a výťažok z ich predaja pokryl pohľadávku oprávneného. Pri uskutočnení exekúcie súdnym exekútorom, aj bez návrhu povinného, je tento exekútor povinný zaistiť spísané hnutelné veci. Zaistené veci prevezme do svojej úschovy alebo ich uloží u vhodného uschovávatel'a.

Ďalším krokom, ktorý smeruje k realizácii exekúcie je **zistenie ceny** spísaných hnutelných vecí. Ak je stanovená cena pre spísané veci, budú predané za túto cenu. V prípade, že cena nie je uvedená alebo sa nedá zistiť, exekútor určí cenu odhadnú. V krajnej situácii túto cenu stanoví súdny znalec.

Významné výtvarné diela a pamiatky, predmety vyššej historickej kultúrnej hodnoty a ďalšie predmety muzeálnej hodnoty sú najskôr ponúknuté ku kúpe inštitúciám, ktoré sa starajú o takéto pamiatky. Tieto inštitúcie majú 30 dennú lehotu aby odpovedali na ponuku, v prípade nezáujmu, exekútor aj tieto predmety predá v dražbe. **Dražbou** sa rozumie taký predaj, kde stanovený vykonávateľ v určený deň, ponúka neurčitému okruhu záujemcov určitú vec na kúpu. Vec bude predaná, tomu kto ponúkne najvyššiu sumu a súčasne sa zaviazne splniť podmienky stanovené pre dražbu. Ak bola exekúcia nariadená len pre jednu pohľadávku, súd po zrazení nákladov z predaja vyplatí oprávnenému

³⁵SCHELLEOVÁ, Ilona a Roman LAMKA. *Exekuce v zrcadle právních předpisů. 2, Jednotlivé způsoby exekuce*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2007. s. 28-32. ISBN 978-80-87071-37-3

dosiahnutý výťažok. Ako náhle výťažok z dražby prevyšuje pohľadávku, rozdiel sa vypláti povinnému.

Aj o dražbe vykonávateľ spíše protokol. Kupovať veci v dražbe nemôže exekútor, zamestnanci exekútora, povinný a manžel povinného.³⁶

EŘ pri tomto spôsobe upravuje aj exekúciu cenných papierov. Za cenný papier sa považuje listina, ktorá predstavuje pohľadávku vlastníka tejto listiny voči osobe, ktorá ju emitovala.

Exekútor podľa povahy cenného papieru vyzve toho, kto má plniť aby mu odovzdal odpovedajúce plnenie, pričom primerane postupuje podľa ustanovení o exekúcii prikázaním pohľadávky, alebo zabezpečí jej speňaženie prevodom na tretiu osobu.³⁷

Exekúcia predajom nehnuteľnosti

Predaj nehnuteľností patrí k nenahraditeľným spôsobom exekúcie pri vymáhaní peňažného plnenia. Významný je najmä v prípadoch, keď sú vymáhané vysoké peňažné čiastky, ktorých uspokojenie inými exekučnými prostriedkami by trvalo neprimerane dlho, alebo sa z rôznych dôvodov nedajú použiť iné prostriedky exekúcie. Dôsledkom postihovania vecí vyššej hodnoty, patrí k najrazantnejším exekučným prostriedkom. Z pohľadu povinného tiež k najviac obávaným.

Exekúciu predajom nehnuteľnosti možno rozdeliť do niekoľkých fáz:

1. nariadenie exekúcie,
2. stanovenie ceny nehnuteľnosti a jej príslušenstva,
3. uznesenie o dražobnej vyhláške,
4. dražba,
5. rozvrh výťažku.³⁸

Exekúcia týmto spôsobom môže byť nariadená len vtedy ak je preukázané, že nehnuteľnosť je vo vlastníctve povinného a oprávnený presne označí nehnuteľnosť, ktorej predaj navrhuje. Nariadenie sa vzťahuje na nehnuteľnosť aj s jej časťami a príslušenstvom. Definíciu častí a príslušenstva nehnuteľnosti obsahuje § 120 odst. 2 občianskeho zákonníka. Pre určitosť návrhu a výroku uznesenia je vhodné určiť aj súčasti

³⁶ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 180-204. ISBN 978-80-7201-621-1

³⁷ KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. s. 366. ISBN 80-7179-901-7

³⁸ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck. 2006. s. 469-470. ISBN 80-7179-489-9

a príslušenstvá nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahuje exekúcia. Ak by v návrhu bola konkrétne určená iba hlavná vec bez jej príslušenstva, môžu v priebehu konania vzniknúť pochybnosti o tom, na aké veci sa vlastne exekúcia vzťahuje.

Vlastníctvo povinného sa preukazuje už pred nariadením exekúcie. Exekútor môže exekúciu vykonať len v prípade, že povinný je vlastníkom nehnuteľnosti. Za dôkazy možno považovať list vlastníctva, výpis z katastru nehnuteľností, z pozemkových kníh, kúpnu zmluvu, rozhodnutie súdu o dedení a pod.

Exekučný príkaz exekútor doručuje oprávnenému, tým, ktorí pristúpili do riadenia ako ďalší oprávnený, povinnému, manželovi povinného a príslušnému katastrálnemu úradu. Zároveň, v tomto príkaze, exekútor povinnému zakáže previesť na iného alebo zaťažiť predmetnú nehnuteľnosť a uloží mu povinnosť do 15 dní od doručenia oznámiť osoby, ktoré majú predkupné právo k nehnuteľnosti. Pri neoznámení povinný odpovedá za vzniknuté škody. Exekučný príkaz exekútor vyvesí aj na úradnú tabuľu exekútorského úradu. O tom, že exekučný príkaz nadobudol právnu moc musí byť informovaný aj už zmienený katastrálny úrad.

Súdny exekútor ďalej určí znalca, ktorý ocení nehnuteľnosť, jej príslušenstvo a jednotlivé práva a závädy, ktoré sú spojené s nehnuteľnosťou. Pri oceňovaní sa postupuje podľa zvláštného predpisu, ak zákon nestanoví inak.

Podľa výsledkov prehliadky a ocenenia sa určí cena nehnuteľnosti a jej príslušenstva, cena práv a záväd, ktoré sú spojené s nehnuteľnosťou, závädy, ktoré v dražbe nezaniknú a výsledná cena. Závädami sú vecné bremená, o ktorých to stanoví zvláštny právny predpis, nájom bytov a ďalšie vecné bremená a nájomné práva. Výsledná cena sa zistí odčítaním záväd od ceny nehnuteľnosti a ceny práv, ktoré sú spojené s nehnuteľnosťou.³⁹

Po určení odhadnej ceny exekútor nariadi dražobné konanie. V § 336b odst. 2 OSŘ sú presne stanovené náležitosti, ktoré musí dražobná vyhláška obsahovať. Ide najmä o čas a miesto dražobného konania, označenie nehnuteľnosti, výslednú cenu, výšku najnižšieho podania a pod. Dražobná vyhláška sa doručuje povinnému, finančnému a obecnému úradu, tým, ktorý vyberajú poisťné na sociálne zabezpečenie a príslušnému katastrálnemu úradu.

Dražobné konanie je najdôležitejšou činnosťou celého priebehu exekúcie. Pri ňom sa totiž uskutočňuje to, k čomu výkon exekúcie smeruje – dražba nehnuteľnosti. Dražbu možno vykonať na mieste kde sa nehnuteľnosť nachádza, na exekútorskom úrade alebo na

³⁹ SCHELLEOVÁ, Ilona et al. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 135-136. ISBN 80-86861-46-5

inom vhodnom mieste. Dražbu vykonáva exekútor osobne, alebo prostredníctvom zástupcu, ktorý bol poverený súdnym exekútorom a riadi sa jeho pokynmi. Vykonávateľ pred udelením príklepu vyzve prítomných účastníkov k uplatneniu prípadných námietok. Vzniesť námietku môžu dražiteľia, povinný alebo oprávnený. O podaných námietkach sa rozhodne ihneď. Dražiteľia sú viazaní svojimi podaniami len do účinenia vyššieho podania iným dražiteľom. Po skončení dražobného konania sa dražiteľom, ktorým nebol udelený príklep vráti zaplatená zábezpeka. Vydražiteľ si môže prevziať vydraženú nehnuteľnosť aj s príslušenstvom dňom nasledujúcim po vydaní uznesenia o príklepu. Vlastníkom nehnuteľnosti sa stáva po nadobudnutí právnej moci uznesenia a zaplatení najvyššieho podania. V uznesení o udelení príklepu súdny exekútor určí lehotu na zaplatenie najvyššieho podania. Toto uznesenie sa doručuje oprávnenému, povinnému, vydražiteľovi a osobám, ktoré vzniesli námietky. Uznesenie o udelení príklepu je verejnou listinou, na základe ktorej bude vykonaný zápis do katastru nehnuteľnosti.

Ak vydražiteľ nezaplatí najvyššie podanie ani v dodatočnej lehote stanovenej exekútorom, uznesenie o príklepu sa márnym uplynutím lehoty zrušuje a exekútor nariadi opätovnú dražbu – ide o špeciálny prípad opakovania dražby. Nariadenie novej dražby má mať tiež formu dražobnej vyhlášky. Zákon neurčuje žiadne obmedzenie, ktoré by stanovilo počet opakovaní dražby.

V prípade, že nebolo pri dražbe učinené ani najnižšie podanie alebo neboli prítomní žiadni záujemcovia o dražbu ide o bezúspešnú dražbu.

Ďalšia fáza výkonu exekúcie predajom nehnuteľnosti začína vydaním výťažku z dražby. Po právoplatnom udelení príklepu súdny exekútor požiada súd o nariadenie jednania o rozvrhu. Všetci veritelia povinného musia byť vyzvaný k prihláseniu svojich pohľadávok. Pri rozvrhovom pojednávaní sa prejednávajú pohľadávky, ktoré môžu byť uspokojené z rozdeľovanej podstaty. Každý z veriteľov je povinný vyčíslieť svoju pohľadávku aj s jej príslušenstvom a uviesť významné skutočnosti pre stanovenie jej poradia. Po skončení tohto pojednávania nie je možné prihliadať na pohľadávky, ktorých hodnota nebola vyčíslená. Podstatou pojednávania je zistenie oprávnenosti nárokov, ku ktorým by sa malo pri rozvrhu výťažku prihliadať, ich výšky, poradia a spôsobu úhrady. Poradie, podľa ktorého sa uspokojujú pohľadávky podľa výsledkov rozvrhového pojednávania, určuje zákon. Vydané rozhodnutie súdu doručuje súdny exekútor.

Pri týchto spôsoboch exekúcie je nutné spomenúť aj výkon rozhodnutia predajom spoluvlastníckeho podielu. Nejde o samostatný prostriedok exekúcie, a preto sa exekúcia predajom spoluvlastníckeho podielu riadi ustanoveniami zákona, ktoré upravujú predaj

hnuteľných vecí a nehnuteľností. Keďže predmetom výkonu nie je ale vec celá dochádza k určitým odlišnostiam. Ak ide o exekúciu na hnuteľné veci, návrh musí odpovedať skutočnosti, že vec sa nepredáva celá ale len jej spoluvlastnícky podiel a musí byť označený ďalší spoluvlastník. Rovnaké skutočnosti musí obsahovať aj návrh na predaj spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti.

Zriadenie exekútorského záložného práva na nehnuteľnosti

Novelou exekučného poriadku, Zákon č. 206/2009, bola do EŘ začlenená nová možnosť prevedenia exekúcie, a to zriadením exekútorského záložného práva. Od 1. 11. 2009 súdni exekútori začali túto možnosť často využívať ako alternatívu k vedeniu exekúcie predajom nehnuteľností. Túto problematiku upravuje § 69a EŘ. Ak tento zákon nestanoví inak, primerane sa použijú ustanovenia OSŘ, ktoré upravujú výkon rozhodnutia zriadením sudcovského záložného práva na nehnuteľnostiach. V podstate ide o možnosť zriadiť na nehnuteľnostiach povinného exekútorské záložné právo k zaisteniu uspokojenia pohľadávky oprávneného, jej príslušenstva a nákladov exekúcie.⁴⁰ Zriadením tohto práva nedochádza k postihnutiu majetku povinného, pohľadávka je iba zaistená. Toto právo možno zriadiť len na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, ktoré ukladá zaplatenie peňažnej pohľadávky.⁴¹ Pre poradie exekútorského záložného práva je rozhodujúci deň, kedy došiel exekučný príkaz príslušnému katastrálnemu úradu.⁴²

3.1.4 Predaj podniku

Tento spôsob exekúcie bol zavedený až novelou OSŘ, zákon č. 30/2000 Sb., ako spôsob výkonu exekúcie ukladajúci zaplatenie peňažnej čiastky. Právna úprava je obsiahnutá v § 70 EŘ. § 71 EŘ odkazuje na primerané použitie OSŘ. Pri vykonávaní exekúcie predajom podniku exekútor postupuje obdobne ako pri exekúcii predajom nehnuteľností.

Predmetom exekúcie je podnik. Za podnik sa podľa § 5 obchodného zákonníka považuje súbor hmotných, osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, slúžiace k podnikaniu.⁴³

⁴⁰ Vid' ustanovenia § 69 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), v současném znění

⁴¹ POHL, Tomáš. *Vymáhání pohledávek*. 1. vyd. Praha: IFEC, 2002. s. 170. ISBN 80-86412-16-4

⁴² Vid' ustanovenia § 69a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), v současném znění

⁴³ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v současném znění

Výkon exekúcie môže byť nariadený len na návrh oprávneného. Ten musí obsahovať označenie podniku, ktorého predaj oprávnený navrhuje a doloženie o tom, že podnik je majetkom povinného. Po nariadení exekúcie je rozhodujúci stav v dobe zahájenia konania. Exekúciou nemôže byť postihnutý podnik, ak ide o banku. Uznesenie o nariadení sa doručuje oprávnenému, povinnému, jeho manželovi, správcovi a príslušnému registračnému úradu, v ktorom je povinný zapísaný.

V uznesení je tiež stanovený správca podniku. Je povinný vykonávať svoju funkciu s odbornou starostlivosťou a odpovedá za škody, ktoré spôsobí porušením svojich povinností. Pri výkone svojej funkcie postupuje podľa zákona a ďalších právnych predpisov. Jeho hlavnou úlohou dohliadať na to, aby po nariadení exekúcie nedošlo k bezdôvodnému zmenšeniu majetku predávaného podniku.

Pri stanovení ceny podniku alebo časti podniku sa použije obvyklá cena podľa zvláštného právneho predpisu (§ 2 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňovaní majetku).

Po nadobudnutí právnej moci uznesenia o cene, je zahájená dražba. Začína vydaním dražobnej vyhlášky, ktorá obsahuje podobné náležitosti, ako dražobná vyhláška pri exekúcii predajom nehnuteľností. Aj celý priebeh dražby sa riadi podobným spôsobom.

Pri exekúcii predajom časti podniku sa použijú ustanovenia o exekúcii predajom podniku, ak zákon neurčí inak. Rovnako sa tieto ustanovenia použijú aj na exekúciu predajom podielu spolumajiteľa podniku.

3.2 Exekúcia na nepeňažné plnenie

Tieto exekúcie predpokladajú iné právo oprávneného, než nárok na zaplatenie peňažnej čiastky. Keďže ide o nároky na najrôznejšie úkony, zákon tieto práva nevymedzuje ani vymedziť nemôže. Zákon tieto exekučné prostriedky upravuje iba vo vzťahu k povahe uloženej povinnosti.

Exekúciu na nepeňažné plnenia možno uskutočniť týmito spôsobmi:

- vypratáním,
- odobraním vecí,
- rozdelením spoločnej veci,
- uskutočnením prác a výkonov.⁴⁴

⁴⁴ SCHELLEOVÁ, Ilona et al. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 191- 211. ISBN 80-86861-46-5

3.2.1 Vypratanie

Tento spôsob exekúcie upravuje OSŔ a to v § 340 až § 344. Predpokladom nariadenia exekúcie vypratáním, je existencia rozhodnutia, ktoré ukladá povinnosť k vyprataniu. Najčastejšie sa tento spôsob týka vypratania bytu alebo miestností, používaných povinným. Môže ísť aj o iné objekty, ktoré majú povahu nehnuteľnosti. Podstatou vypratania je odstránenie vecí povinného z vypratávaného priestoru. Často znamená veľmi citelný zásah do sociálnych pomerov povinného. Preto je právna úprava výsledkom dvoch protichodných záujmov. Na jednej strane ide o rýchle uspokojenie pohľadávky oprávneného a na strane druhej stojí povinný, ktorého je nutné chrániť pred prílišnou tvrdosťou a zaistením základnej bytovej potreby. Postup pri exekúcii sa líši podľa toho, či za vypratávaný objekt musí byť zabezpečená bytová náhrada alebo bola povinnosť k vyprataniu uložená bez takejto náhrady. O tom, či vypratanie povinného z nehnuteľnosti, stavby, bytu alebo miestnosti je viazané na zabezpečenie bytovej náhrady, sa rozhoduje v nachádzacom konaní.

Ak exekučný titul ukladá povinnému vypratať nehnuteľnosť, u ktorej nie je potrebné zabezpečiť primeraný náhradný byt, náhradné ubytovanie alebo prístrešok ide o **vypratanie bez náhrady**. V týchto prípadoch je rozsudok vykonateľný po uplynutí stanovenej lehoty. Pri vypratání bytu je táto lehota stanovená na 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Na splnenie povinnosti vypratať nehnuteľnosť, stavbu alebo miestnosť má povinný dobu len troch dní.

O **vypratanie s bytovou náhradou** ide v prípadoch, kedy rozhodnutie, ktorého výkon sa nariaďuje ukladá vypratanie bytu alebo miestnosti, za ktoré je nutné zaistiť potrebnú bytovú náhradu. Zabezpečenie bytovej náhrady pre povinného má povinnosť preukázať oprávnený. Teda až po preukázaní zabezpečenia bytovej náhrady môže byť exekúcia nariadená.

3.2.2 Odobratie veci

Exekúciu odobraním veci upravuje § 345 OSŔ. Tento spôsob exekúcie sa vykonáva vtedy, keď exekúcia, ktorej výkon sa navrhuje, ukladá povinnému vydať alebo dodať určitú vec oprávnenému.

Predmetom tohto výkonu môžu byť len veci hnutelné. Zákon to síce výslovne nestanovuje, ale z povahy a zo spôsobu realizácie výkonu plynie, že odobrať možno len

vec hnutelnú. Výrok ukladajúci povinnosť niečo vydať by mal byť čo najpresnejší, teda presne definovať vydávanú vec aj s jej súčasťami. Veci, ktorých sa exekúcia týka, budú spravidla veci individuálne určené. Môže však ísť aj o celé súbory hnutelných vecí ako napr. spáľňa, knižnica a pod.

Nariadenie o tomto výkone exekúcie sa povinnému doručuje až pri samotnom výkone. Exekúciu uskutoční exekútor odobraním veci povinnému, prípadne od tretej osoby, a odovzdaním oprávnenému.

3.2.3 Rozdelenie spoločnej veci

Jedným z ďalších spôsobov exekúcie na nepeňažné plnenie je rozdelenie spoločnej veci podľa §§ 348 a 349 OSŘ.

Ak exekúcia ukladá predaj spoločnej hnutelnej veci alebo nehnuteľnosti a rozdelenie jej výťažku medzi spoluvlastníkov, uskutoční sa exekúcia primerane podľa ustanovení o predaji hnutelných vecí alebo nehnuteľností.⁴⁵ Výťažok sa medzi spoluvlastníkov rozdelí podľa výšky ich podielu stanovenom v exekučnom titule.

Ak titul určí rozdelenie spoločnej hnutelnej veci alebo nehnuteľnosti iným spôsobom ako predajom, predseda senátu rozhodne pri nariadení exekúcie akým spôsobom bude exekúcia uskutočnená. Rozdelenie hnutelnej veci sa v praxi deje veľmi zriedkavo, keďže väčšinou nie je možné rozdelenie takejto veci. Skôr sa rozdelenie týka súboru vecí. U nehnuteľností ide o reálne rozdelenie budov a pozemkov.

Zvláštnosťou rozhodnutia, ktoré ukladá predaj spoločnej veci je to, že právo navrhnúť nútený výkon má ktorýkoľvek z oprávnených alebo povinných voči ostatným. Ide o tzv. iudicium duplex, kedy sa výkon uskutočňuje v záujme všetkých spoluvlastníkov.

3.2.4 Uskutočnenie prác a výkonov

Predmetom tohto exekučného prostriedku sú tituly ukladajúce povinnému:

- zastupiteľné plnenie – môže byť uskutočnené inou fyzickou alebo právnickou osobou a nevyžaduje osobné plnenie povinného,
- nezastupiteľné plnenie – musí byť vykonané povinným osobne a to zdržaním určitého konania, strpením jednania oprávneného alebo vykonaním niečoho, čo iný za neho vykonať nemôže.

⁴⁵ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck. 2006. s. 632-682. ISBN 80-7179-489-9

Podľa povahy predmetu exekúcie sa použijú primerané exekučné prostriedky. Ak ide o prácu, ktorú môže vykonať aj niekto iný ako povinný, stačí zmocniť oprávneného aby prácu vykonal alebo dal vykonať na náklady povinného. V prípade, že rozhodnutie ukladá nezastupiteľnú činnosť, splnenie sa vynucuje ukladaním pokút. Pokuty sa ukladajú za každé nesplnenie povinnosti až do súhrnnej výšky 100 000 Kč. Zaplatením pokuty sa však povinný nezbavuje zodpovednosti za škodu.⁴⁶

Zhrnutie kapitoly

Táto kapitola bola venovaná priblíženiu právnej úpravy jednotlivých exekučných prostriedkov, využívaných pri výkone exekúcie. Najskôr boli podrobne rozobraté spôsoby exekúcie, ktoré ukladajú zaplatenie peňažnej čiastky a následne spôsoby, ktoré ukladajú inú povinnosť než zaplatenie peňažnej čiastky. Oboznámenie s právnou úpravou týchto prostriedkov je prospešné najmä pre správne pochopenie skúmanej problematiky a určenie dôvodov, pre ktoré sú jednotlivé spôsoby viac či menej používané.

⁴⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona et al. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 216- 218. ISBN 80-86861-46-5

4 ZHODNOTENIE A POROVNANIE SPÔSOBOV VYKONANIA EXEÚCIE

Predposledná kapitola tejto práce je zameraná na hodnotenie efektivity a porovnávanie jednotlivých exekučných spôsobov. Na základe poskytnutých štatistík v prvej podkapitole určíme najefektívnejší prostriedok podľa počtu využívání a následne sa pokúsime zhodnotiť tieto jednotlivé spôsoby využívané v exekučnom riadení. Určenie najpoužívanejšieho spôsobu je aj hlavným cieľom bakalárskej práce. Pri hodnotení sa však zameriame len na spôsoby exekúcie pre peňažné plnenia, keďže určenie najefektívnejšieho exekučného prostriedku pre nepeňažné plnenie nie je možné. V rámci týchto spôsobov sa pri konkrétnej povinnosti môže použiť iba konkrétny exekučný prostriedok. Druhá podkapitola je zameraná na komparáciu spôsobov exekúcie so slovenským exekučným poriadkom.

4.1 Vyhodnotenie efektívnosti

V posledných rokoch počet exekučných riadení stále narastá a súčasne začína rásť aj počet nevymožiteľných exekúcií. Preto je vhodné určiť, ktorý z týchto spôsobov najviac prispieva k vymoženiu celej pohľadávky a zároveň určiť dôvody prečo. Vyhodnotením všetkých spôsobov môžeme získať potrebné informácie a pokúsiť sa určiť aj dôvody, pre ktoré nie sú všetky exekučné prostriedky až tak veľmi využívané, prípadne trvá dlhý čas, kým dôjde k uspokojeniu veriteľa. K zhodnoteniu efektívnosti týchto spôsobov boli použité štatistické údaje, ktoré poskytol súdny exekútor Mgr. Jiří Král – Exekútorský úrad Ostrava.

Zo všetkých nariadených exekúcií tento úrad eviduje 95 % exekúcií na peňažné plnenie a len 5 % je nariadených exekúcií na nepeňažné plnenie.

Za rok 2010 bolo nariadených 459 exekúcií, z toho ukončených vymožením bolo 49 a jeden návrh bol uhradený bez vydania exekučného príkazu. V roku 2011 hodnota nariadených exekúcií stúpla na 1026, ukončených exekúcií bolo 125 a uhradených bez vydania exekučného príkazu 18. Z týchto čísel teda vyplýva, že väčšina exekučných riadení je dlhodobou záležitosťou, veľa krát až do smrti dlžníka a niekedy pokračuje aj s jeho dedičmi.⁴⁷ Údaje o jednotlivých spôsoboch exekúcie sú zobrazené v tabuľke č. 4.1

⁴⁷ Štatistika Exekútorského úradu v Ostrave poskytnutá Mgr. Jiří Králom

Tab. 4.1 – Počet exekúcií skončených vymožením jednotlivými spôsobmi

Jednotlivé spôsoby	Rok 2010	Rok 2011
Zrážky zo mzdy alebo iných príjmov	18	34
Prikázanie pohľadávky z účtu	8	25
Prikázanie inej pohľadávky	1	11
Postihnutie iných majetkových práv	0	2
Predaj hnuteľných vecí	3	6
Predaj nehnuteľností	18	37
Predaj podniku	0	0
Exekútorské záložné právo	1	10

Zdroj: štatistika Exekútorského úradu v Ostrave, vlastné spracovanie

Súdny exekútor na základe zistených skutočností o povinnom resp. jeho majetku, sám rozhoduje, akým spôsobom exekúciu prevedie a následne začne s výkonom tohto spôsobu proti povinnému. To znamená, že v jednom exekučnom riadení je možné vydať neobmedzené množstvo exekučných príkazov.

Vyhodnotením štatistík, exekútorského úradu v Ostrave, ktoré sú zachytené v tabuľke č. 4.1 prichádzame k záveru, že medzi najbežnejšie a najvyužívané spôsoby patrí exekúcia predajom nehnuteľností a ďalej exekúcia zrážkami zo mzdy a iných príjmov.

Exekúcia predajom nehnuteľností

Predpokladom tohto spôsobu výkonu exekúcie je existencia nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného. Vysoká miera výkonu tohto spôsobu exekúcie je podľa nášho názoru daná aj tým, že v našej spoločnosti pomerne veľké množstvo obyvateľstva stále uprednostňuje trvalé bývanie v domoch a bytoch v osobnom vlastníctve, ako v nájomných nehnuteľnostiach, čo je v dnešnej dobe trendom najmä vo vyspelých členských štátoch Európskej únie. Ďalším dôvodom je aj to, že spôsob nadobúdania a scudzovania nehnuteľnosti je procesne zložitejší. Vlastníckeho právo k ním, sa nadobúda na základe rozhodnutia príslušnej správy katastra, v zákonom stanovených lehotách, čo podstatne znižuje možnosť manipulácie povinných osôb v exekučnom riadení resp. po začatí exekučného riadenia s nehnuteľnosťami. V dnešnej dobe sa veľké množstvo nehnuteľností slúžiacich na bývanie, ale aj iných, nadobúda z finančných prostriedkov poskytnutých kupujúcim komerčnými bankami, alebo inými subjektmi. Tieto inštitúcie si zabezpečujú svoje pohľadávky z úverov a pôžičiek

záložnými právami na predmetné nehnuteľnosti. Prípadné exekučné riadenie vedené proti dlžníkovi je vysoko efektívne, pretože sa pohľadávka uhradí predajom predmetnej nehnuteľnosti, práve exekúciou predajom nehnuteľnosti. Toto sú podľa nášho názoru hlavné dôvody prečo exekúcia predajom nehnuteľností je jednou z najvyužívanejších spôsobov uspokojovania oprávnených v exekučnom riadení.

Exekúcia zrážkami zo mzdy

Týmto spôsobom možno exekúciu vykonať len proti fyzickým osobám, nikdy nie proti právnickým osobám, pretože len fyzické osoby môžu byť v pracovnoprávnom vzťahu ako zamestnanec a poberať za vykonanú prácu mzdu. Z pohľadu našej štatistiky ide o druhý najvyužívanejší spôsob výkonu exekúcie, čo vidíme najmä v tom, že väčšina plnoletých fyzických osôb si zabezpečuje svoju obživu závislou prácou, za výkon ktorej poberajú mzdu. V rámci samotného procesu v exekučnom riadení je týmto prostriedkom možné najľahšie dosiahnutie uspokojenia pohľadávky oprávneného. Ako už bolo uvedené, predmetom tohto spôsobu exekúcie je mzda (odplata za prácu) povinného, prípadne jeho iné príjmy obsahovo vymedzené v osobitných právnych predpisoch (napr. dôchodok). Podľa nášho názoru, by v prípade efektívneho odstraňovania čiernej práce došlo k zvýšeniu počtu fyzických osôb v pracovnoprávnom vzťahu a exekúcia zrážkami zo mzdy by sa stala pravdepodobne najefektívnejší spôsob výkonu exekúcie. Ďalším dôvodom vysokej efektívnosti je aj to, že zamestnávateľia sú povinní informovať exekútora o mzde svojho zamestnanca resp. povinného a následne na základe rozhodnutí exekútora, aj proti vôli zamestnanca, vykonať príslušné zrážky zo mzdy, až do úplného vymoženia pohľadávky oprávneného.

Prikázanie pohľadávky z účtu v banke

Ide o tretí najvyužívanejší spôsob, ktorý zároveň môžeme označiť ako efektívny. Dôvody vidíme najmä v tom, že v dnešnej dobe väčšina subjektov v rámci bežného platobného styku využíva bezhotovostný styk, lebo samotný bezhotovostný systém núti subjekty peniaze držať na bankových účtoch a nie v hotovosti u seba. Veľké množstvo zamestnávateľov núti svojich zamestnancov k založeniu bežného účtu, na ktorý následne zasielajú príslušné mzdy. Výsledkom toho je, že budúci povinní v rámci exekučného riadenia majú založené účty v bankách, čo vysoko zefektívňuje tento spôsob exekúcie. Ďalším dôvodom je aj samotná rýchlosť procesného prevedenia tohto spôsobu exekútorom. Prikázanie pohľadávky z účtu však v konečnom dôsledku slúži skôr ako

nátlakový prostriedok na dlžníka, než ako skutočný zdroj prostriedkov k vymoženiu exekúcie, lebo často dlžníci uhradia exekúciu skôr ako sa vykoná tento spôsob exekúcie.

Prikázanie inej peňažnej pohľadávky

Predpokladom výkonu tohto spôsobu exekúcie je existencia peňažnej pohľadávky povinného, ktorá je odlišná od pohľadávky z účtu v banke. To znamená, že dlžník povinného na základe rozhodnutia exekútora nemôže uhradiť svoj záväzok povinnému, ktorý stratil právo na vyplatenie svojej pohľadávky a je povinný vyplatiť oprávnenému doteraz a v budúcnosti zadržané sumy do výšky vymáhanej pohľadávky a jej príslušenstva. Menšiu efektivitu tohto spôsobu vidíme najmä v tom, že povinní v exekučnom riadení neposkytujú súčinnosť exekútorom pri poskytovaní informácií o svojich dlžníkoch a dokonca sa snažia zatajiť tieto informácie, v spolupráci so svojimi dlžníkmi. Pokiaľ sa exekútorovi nepodari získať účtovné doklady, alebo informácie o obchodných partneroch povinného, je len veľmi malá šanca na získanie potrebných dokladov resp. informácií. Tu treba poukázať na to, že oprávnení v exekučných riadeniach by mali viac spolupracovať s exekútorom pri zisťovaní týchto informácií aj z dôvodu, že boli s povinným pri vzniku ich záväzku v obchodnom alebo osobnom kontakte a mohli mať informácie o prípadných dlžníkoch povinného. Bez informácie o dlžníkovi povinného sa tento spôsob stáva prakticky nepoužiteľný.

Exekučné záložné právo

Exekútor môže v priebehu exekučného riadenia, na výslovný návrh oprávneného, zriadiť exekučné záložné právo na nehnuteľnosti, ktoré sú vo vlastníctve povinného. Tu treba uviesť, že tento spôsob má len zabezpečovaciu funkciu a zriadenie exekučného záložného práva nie je plnohodnotný spôsob vykonania exekúcie, pretože týmto úkonom exekútora sa nedosahuje výťažok na uspokojenie vymáhanej pohľadávky oprávneného. Pri zriadení exekučného záložného práva nehovoríme o efektívnosti, lebo samotné nevedie k vymoženiu pohľadávky. Frekvencovanosť zriaďovania exekučného záložného práva závisí od existencie vlastníckeho práva povinného k nehnuteľnosti a súhlasu oprávneného, čím sme sa sčasti už zaoberali pri exekúcií predajom nehnuteľnosti.

Predaj hnuteľných vecí

Na rozdiel od nehnuteľnosti ako veci je spôsob prevedenia vlastníckeho práva k hnuteľnej veci podstatne jednoduchší, už tým, že nie je potrebné uzatvárať zmluvu v písomnej forme ako je to pri nehnuteľnostiach. Vlastnícke právo ako vecné právo prechádza na kupujúceho odovzdaním samotnej veci kupujúcemu, ak sa zmluvné strany nedohodnú ináč. Množstvo subjektov v dnešnej dobe užíva hnuteľné veci na základe leasingových zmlúv, ktoré až po splatení svojho záväzku leasingovej spoločnosti nadobudnú vlastnícke právo k samotnej veci. Nezriedka samotní povinní úmyselne prestanú splácať posledné splátky svojho záväzku len preto, aby nenadobudli vlastnícke právo k veci a tak znemožnili vykonanie exekúcie predajom hnuteľných vecí. Väčšinu hnuteľných vecí je možné bez väčších problémov premiestňovať na rôzne miesta a tým sa vyhýbať exekúciám predajom hnuteľných vecí. Bez konkrétnych informácií o samotnej veci, mieste kde a u koho sa nachádza, exekútor len ťažko uskutoční tento spôsob výkonu exekúcie. Toto sú podľa nás niektoré dôvody prečo tento spôsob na prvý pohľad veľmi účelný a efektívny nepatrí medzi najvyužívanejšie.

Postihnutie iných majetkových práv

Majetkové právo, ktoré má byť predmetom tohto spôsobu exekúcie musí byť prevoditeľné a nie je peňažnou pohľadávkou ani právom, ktoré patrí len povinnému osobne. Sú to najmä práva upravené v osobitných predpisoch ako napríklad, právo majiteľa patentu, právo ochrannej známky a úžitkového vzoru. Slabé využívanie tohto spôsobu je zapríčinené najmä tým, že len málo povinných osôb v exekučnom riadení vlastní takéto práva, ktoré sú predpokladom tohto spôsobu exekúcie.

Predaj podniku

Predpokladom tohto spôsobu exekúcie je vlastníctvo povinného k veciam k právam a k iným majetkovým hodnotám, ktoré slúžia na prevádzkovanie podniku. Podľa nášho názoru je dané už zo samotnej exekučnej praxe, že je výhodnejšie a účelnejšie použiť iné spôsoby výkonu exekúcie na dosiahnutie vymoženia pohľadávky oprávneného ako exekúcia predajom podniku, pravdepodobne aj pre jej odbornú a časovú náročnosť. Tento spôsob aj preto patrí medzi veľmi sporadický.

4.2 Porovnanie českej a slovenskej právnej úpravy spôsobov výkonu exekúcie

Aby sme dokázali vhodne porovnať právne úpravy oboch štátov je potrebné vysvetliť aspoň v stručnosti aj spôsoby exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti, exekučný poriadok (ďalej EP). Ako už bolo spomenuté, v rámci spôsoboch výkonu exekúcie EŘ odkazuje na primerané použitie OSŘ, preto pri porovnávaní budeme vychádzať aj z tohto zákona.

Exekúcia zrážkami zo mzdy a iných príjmov

Predmet tejto exekúcie tvorí mzda povinného, eventuálne iné príjmy povinného, ktoré zodpovedajú príslušným definíciám obsiahnutým v právnych predpisoch.⁴⁸

Súdny exekútor vydá upovedomenie o začatí exekúcie zrážkami zo mzdy až po zistení platcu mzdy. Platcovi mzdy sa doručuje príkaz na začatie exekúcie zrážkami zo mzdy do vlastných rúk. Doručením tohto príkazu vzniká zákonná povinnosť platcovi mzdy vykonávať zo mzdy povinného určené zrážky. Povinný doručením príkazu stráca právo na vyplatenie časti mzdy zodpovedajúcej výške zrážok. Rovnako ako EŘ aj EP určuje nepostihnuteľné časti mzdy povinného. Ak povinný poberá príjmy od viacerých platcov mzdy, súdny exekútor nariadi vykonávanie zrážok zo mzdy u všetkých platcov mzdy. Tieto zrazené sumy je exekútor povinný vyplatiť do siedmych dní odo dňa prijatia. Po dohode oprávneného s povinným, že sa uspokojí aj z nižšími zrážkami ako určuje zákon, musia túto skutočnosť oznámiť exekútorovi, ktorý vyzve platcu mzdy, aby vykonával tieto zrážky len v dohodnutej výške. Tento súhlas môže oprávnený kedykoľvek odvolať. Ak však povinný má záujem na rýchlejšom uspokojení pohľadávky je možné vykonávať zrážky z jeho mzdy aj vo vyššom rozsahu než pripúšťajú právne predpisy. Stále však nemožno postihnúť základnú sumu. Môže však nastať situácia, že sa výkon exekúcie zrážkami zo mzdy stane dočasne alebo trvale nemožným. Táto situácia nastáva v prípade, že povinný počas troch mesiacov nepoberá mzdu vo výške umožňujúcej vykonávať zrážky. Vtedy exekútor zvolí vhodnejší spôsob výkonu exekúcie. V prípade skončenia pracovného pomeru je túto skutočnosť povinný aj platca mzdy oznámiť exekútorovi

⁴⁸ MAZÁK, Ján et al. Základy občianskeho procesného práva. 3. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 563. ISBN 978-80-8078-145-3

do jedného týždňa. Taktiež aj zmenu platcu. Nesplnenie týchto povinností je sankcionovateľné poriadkovou pokutou.

Najvýraznejším rozdielom medzi slovenskou a českou právnou úpravou je určité vykonávanie zrážok vo väčšom rozsahu než to dovoľuje zákon. Kým český EŘ túto možnosť vôbec nepovoľuje EP pripúšťa aj zrážanie vo väčšom rozsahu ale s podmienkou, že povinný s takýmto priebehom súhlasí. Na zváženie je však otázka, koľko osôb povinných je ochotných pristúpiť na takúto možnosť. Zároveň by však malo byť aj v záujme povinného čo najrýchlejšie uspokojenie nároku oprávneného, vedúce aj k jeho vlastnej spokojnosti.

Druhým najvýraznejším rozdielom je dĺžka doby počas ktorej povinný nepoberá mzdu alebo poberá len vo výške nedostačujúcej na vykonávanie zrážok. EŘ stanovuje túto dobu na jeden rok. V SR je doba stanovená na tri mesiace, čo podľa názoru autora výrazne vplýva na pružnosť výkonu exekúcie keďže exekútor môže pomerne rýchlo reagovať a hľadať iné spôsoby výkonu.

Exekúcia prikázaním pohľadávky

Tento spôsob sa využíva v prípade, že povinný je účastníkom právnych vzťahov, z ktorých okrem iného má aj právo veriteľa na splnenie určitej povinnosti dlžníkom.

Podľa EP rozlišujeme 3 druhy prikázania pohľadávky a to:

- pohľadávky z účtu v banke,
- inej peňažnej pohľadávky,
- postihnutie iných majetkových práv.

Pri týchto spôsoboch je rozdiel medzi SR a ČR iba v rozlišovaní okolnosti zániku na obchodnej spoločnosti. Podľa novely EP zákonom č. 341/2005 Zb., rozlišujeme okolnosti kedy v dôsledku exekvovania podielu povinného jeho účasť v obchodnej spoločnosti zaniká a prípad keď nezaniká. Česká právna úprava pozná iba postup, kedy účasť v obchodnej spoločnosti zaniká.

EŘ určuje ešte jeden spôsob prikázania pohľadávky, a to príkaz k výplate z účtu u peňažného ústavu. Obdobný alebo rovnaký spôsob v EP neexistuje.

Exekúcia predajom hnutel'ných vecí

Slovenský právny poriadok nezahrňuje presnú definíciu hnutel'nej veci. Preto sa za hnutel'né veci pokladajú všetky hmotné veci, ktoré nespĺňajú podmienky definície nehnuteľnosti.

Predmetom exekúcie sú hnutel'né veci, ktoré patria povinnému, okrem tých, ktoré sú z exekúcie vylúčené podľa právnych predpisov alebo exekúcií nepodliehajú. EP obsahuje taxatívny výpočet vecí, ktoré nepodliehajú exekúcií. Ak hnutel'nú vec vlastní viaceré osoby, predmetom exekúcie je spoluvlastnícky podiel. V prípade, že povinný vlastní hnutel'né veci, exekútor vydá upovedomenie o začatí exekúcie predajom hnutel'ných vecí. V tomto upovedomení zároveň zakáže povinnému nakladanie s vecami, spísanými exekútorom. Súpis hnutel'ných vecí možno vykonať aj bez prítomnosti povinného. Pri nájdení hotových peňazí, ktorých výška presahuje 99,58 eur, zahrnú sa do súpisu a exekútor s nimi naloží ako z výťažkom z predaja. Priebeh súpisu musí exekútor zaznamenať v zápisnici. Spísané veci exekútor predá na dražbe.⁴⁹

Pri mobiliárnych exekúciách EŘ používa demonštratívny výpočet vecí, ktoré nesmú byť postihnuté exekúciou, zatiaľ čo EP využíva taxatívny výpočet vecí. Rozdielna je aj výška sumy hotových peňazí, ktorá nepodlieha exekúcií. V ČR táto čiastka bola stanovená na 1000 Kč. Novela EŘ zo dňa 1. 11. 2009 ju však zvýšila na hodnotu dvojnásobku životného minima. V súčasnosti je jej výška 6820 Kč. Na Slovensku jej hodnota je 99,58 eur. V tomto prípade môže byť vyššie stanovená hodnota na škodu oprávnenému najmä ak výška vymáhanej pohľadávky je nižšia alebo sa rovná hodnote nepodliehajúcej exekúcií. Ďalej EP definuje exekúciu predajom cenných papierov ako samostatný prostriedok exekúcie zatiaľ čo v ČR je tento spôsob upravený ako súčasť exekúcie predajom hnutel'ných vecí.

⁴⁹ MAZÁK, Ján et al. Základy občianskeho procesného práva. 3. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 581-590. ISBN 978-80-8078-145-3

Exekúcia predajom nehnuteľnosti

Tento spôsob exekúcie predpokladá existenciu nehnuteľnosti. „*Nehnutel'nost' je pozemok alebo stavba spojená zo zemnou pevným základom.*“⁵⁰ Nehnutel'nosťami sa rozumejú aj byty a nebytové priestory.⁵¹ Pri exekúcií nehnuteľnosti sa výkon exekúcie vzťahuje aj na súčasti a príslušenstvá exekvovanej nehnuteľnosti.

Exekúciu predajom nehnuteľnosti, môže súdny exekútor zvoliť ako spôsob exekúcie až po splnení viacerých zákonných podmienok. Tento spôsob je však neprípustný, ak by exekvovanie nehnuteľnosti znamenalo vykonať exekúciu v širšom rozsahu než je pohľadávka oprávneného. Exekúcia začína vydaním upovedomenia o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti. Od vydania má povinný zakázané prevádzať nehnuteľnosť na inú osobu alebo ju zaťažovať. Po uplynutí lehoty pre podanie námietok alebo zamietnutí námietok exekútor vydá exekučný príkaz a zaobstará znalecký posudok. Povinný má zákonnú povinnosť umožniť vstup na oceňovanú nehnuteľnosť exekútorovi prípadne zamestnancovi a znalcovi. Pri nesplnení tejto povinnosti má exekútor právo vymôcť si vstup na oceňovanú nehnuteľnosť. Dražbu môže vykonať súdny exekútor prípadne splnomocnený zamestnanec tohto exekútora.⁵²

Pri tomto spôsobe exekúcie sú oba právne poriadky koncipované veľmi podobne. Aj napriek tomu sa však nájdu drobné rozdiely v právnej úprave. My sa však zameriame len na tie najvýraznejšie. Asi najvýraznejším rozdielom je dĺžka lehoty, počas ktorej povinný musí oznámiť exekútorovi osobu, ktorá má k nehnuteľnosti predkupné právo. Na Slovensku je táto lehota stanovená iba na tri dni odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie naopak v ČR je stanovená na 15 dní od doručenia. Ďalšie rozdiely sú napr. pri určení najnižšieho podania a výšky zábezpeky.

Exekúcia predajom podniku

Predmetom tejto exekúcie je podnik povinného alebo jeho časť. V prípade že je povinným podnikateľ a hodnota podniku je v rovnakej alebo podobnej výške ako vymáhaná pohľadávka exekútor môže opodstatnene vydať upovedomenie o začatí exekúcie týmto spôsobom. Pri výkone exekúcie predajom podniku sa primerane používajú

⁵⁰ Vid' ustanovenia § 119 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb., občianskeho zákonníka, v súčasnom znení

⁵¹ Vid' ustanovenia § 118 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb., občianskeho zákonníka, v súčasnom znení

⁵² MAZÁK, Ján et al. Základy občianskeho procesného práva. 3. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 590-603. ISBN 978-80-8078-145-3

nariadenia EP o predaji hnutelných vecí a nehnuteľnosti. Do úvahy musíme však brať aj osobitné predpisy týkajúce sa predaja podniku. Exekútor musí obstarat' znalecký posudok a predaj podniku sa uskutoční prostredníctvom dražby. Po splnení zákonných predpokladov prechádza na vydražiteľa vlastnícke právo k veciam a právam a to ku dňu udelenia príklepu.⁵³

Hľadané rozdiely v právnych úpravách sú obdobné ako pri exekúcií predajom nehnuteľnosti, preto odkazujeme na porovnanie tohto spôsobu. Rozdielna je teda dĺžka lehoty oznámenia osoby, ktorá má predkupné právo, povinným. V ČR nie je stanovená výška zábezpeky len jej vrchná hranica na rozdiel od Slovenska.

Exekúcia vypratáním

Tento spôsob exekúcie je možný iba v prípade, že exekučným príkazom bola povinnému udelená povinnosť vypratať presne identifikovanú nehnuteľnosť, prípadne jej časť. Exekučný titul nemožno materiálne vykonať ak nie je nehnuteľnosť jednoznačne označená. Po vydaní exekučného príkazu, exekútor určí dátum vypratania nehnuteľnosti. O vypratání musí byť spísaná zápisnica.

Exekúcia odobratím vecí alebo cenných papierov

Pri tomto spôsobe sa vykonávajú nútené exekučné tituly, ktoré ukladajú povinnosť povinnému vydať alebo dodať hnutelnú vec. Predmetom tejto exekúcie sú zastupiteľné alebo individuálne určené hnutelné veci. Oproti všeobecnej úprave sa doručovanie upovedomenia o začatí exekúcie týmto spôsobom líši dvoma odchýlkami a to, doručuje sa až pri odnímaní vecí a oprávnený je povinný byť pri tomto úkone.

Povinnému môže byť ďalej uložená aj povinnosť vydať cenné papiere oprávnenému, ktoré sú identifikované vo výroku exekučného titulu. Táto povinnosť sa týka ako listinných tak aj zaknihovaných cenných papierov.

⁵³ MAZÁK, Ján et al. Základy občianskeho procesného práva. 3. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 606-608. ISBN 978-80-8078-145-3

Exekúcia rozdelením spoločnej veci

Rozlišujeme dve formy rozdelenia spoločnej veci a to predajom alebo inak než predajom. Predaj veci a rozdelenie výťažku sa uskutočňuje v prípade zrušenia spoluvlastníctva k hnutelnej alebo nehnuteľnej veci exekučným príkazom a súčasne nariadením tohto spôsobu výkonu.⁵⁴

Predchádzajúce spôsoby sme neporovnávali jednotlivo, keďže rozdiely medzi právnymi úpravami sú podobné. Výraznejší rozdiel pri týchto výkonoch je len v otázke prizvania vhodnej osoby k vypratávaniu, odobratiu alebo rozdeleniu. Podľa právnej úpravy Slovenska je exekútor povinný pribrať vhodnú osobu naopak český exekútor priberá vhodnú osobu len v prípade potreby. Slovenský EP tiež obsahuje prepracovanejšiu úpravu exekúcií odobratím cenných papierov.

Exekúcia uskutočnením prác a výkonov

Pri zastupiteľnom plnení môže vykonať prácu alebo výkon aj niekto iný než povinný, závisí to však od posúdenia konkrétneho exekučného titulu exekútorom. V prípade nezastupiteľnej povinnosti musí vykonať prácu povinný. Môže ísť napríklad o maľbu obrazu významným maliarom alebo ochranu susedských vzťahov. Nesplnením povinností nariadených exekučným titulom môže byť povinný pokutovaný a to aj opakovane. Suma udelených pokút však nesmie prekračovať hranicu 30 000 eur.⁵⁵

Hlavným rozdielom je len stanovenie hornej hranice udelených pokút. V SR je táto hranica stanovená na 30 000 eur. V ČR nie je stanovená maximálna hranica, čo môže prispievať k lepšej efektívnosti vymáhania pohľadávky.

Zhrnutie kapitoly

Táto kapitola bola venovaná zisťovaniu efektívnosti jednotlivých exekučných prostriedkov. Vyhodnotením získaných štatistík sme došli k záveru, že najpoužívanejšími a najefektívnejšími exekučnými prostriedkami sú predaj

⁵⁴ MAZÁK, Ján et al. Základy občianskeho procesného práva. 3. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 608-616. ISBN 978-80-8078-145-3

⁵⁵ MAZÁK, Ján et al. Základy občianskeho procesného práva. 3. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. s. 617-619. ISBN 978-80-8078-145-3

nehnuteľností a zrážky zo mzdy a iných príjmov. Venovali sme sa však aj tým menej využívaným, kde sme sa hlavne zamerali na určenie dôvodov prečo nie sú bežne používané k vymáhaniu pohľadávky. V ďalšej časti tejto kapitoly sme najskôr priblížili jednotlivé exekučné prostriedky podľa slovenského exekučného poriadku a následne sa snažili porovnaním nájsť najvýraznejšie rozdiely medzi slovenskou a českou právnou úpravou.

5 ZÁVER

Táto práca bola zameraná na zhodnotenie efektívnosti jednotlivých spôsobov výkonu exekúcie. V teoretickej časti boli vysvetlené hlavné pojmy týkajúce sa danej problematiky. Na teoretickú časť sme nadviazali tretou kapitolou, kde boli podrobne popísané a rozobraté exekučné spôsoby. Praktická časť bola venovaná zisťovaniu a hodnoteniu efektívnosti a ďalej porovnávaníu so slovenskou právnou úpravou.

Zo všetkých nariadených exekúcií, Exekútorský úrad v Ostrave eviduje za rok 2010 a 2011 95 % exekúcií na peňažné plnenie a len 5 % exekúcií na nepeňažné plnenie. Z toho vyplýva, že nepeňažné exekúcie tvoria len malú časť z celkovo nariadených exekúcií.

Na základe štatistík exekútorského úradu sme zistili, že najpoužívanejším spôsobom v roku 2010 bola exekúcia zrážkami zo mzdy a iných príjmov, ktorou bolo uspokojených 18 pohľadávok a rovnaký počet vymožených pohľadávok, bolo uspokojených aj exekúciou predajom nehnuteľnosti. Aj v roku 2011 patrili tieto dva spôsoby medzi najpoužívanejšie Exekútorským úradom v Ostrave. Exekúciou zrážkami zo mzdy a iných príjmov bolo uspokojených 34 pohľadávok a 37 pohľadávok bolo uspokojených predajom nehnuteľnosti. Ďalší spôsob, ktorý ešte možno považovať za efektívny v týchto rokoch, pretože dosahuje uspokojenie pomerne veľkej časti pohľadávok, je prikázanie pohľadávky z účtu v peňažnom ústave. Po novele EŘ zo dňa 1. 11. 2009 sa začína čoraz častejšie používať aj zriadenie exekútorského záložného práva, aj keď nejde priamo o spôsob exekúcie, ale len o zabezpečenie pohľadávky. Ostatné spôsoby exekúcie sa v štatistikách využívania objavujú len vo veľmi nízkych číslach. Dôležité však je upozorniť na fakt, že s vývojom spoločnosti sa mení aj to, ktorý spôsob bude najvyužívanejší.

Z údajov exekútorského úradu ďalej vyplýva, že aj keď sa počet celkovo ukončených exekúcií zvyšuje, stále ostáva veľká časť nariadených exekúcií nevymožených. Exekučné riadenie je stále dlhodobou záležitosťou. Na túto skutočnosť sa vláda snaží reagovať ďalšou novelou EŘ, ktorá sa v súčasnosti už prejednáva a mala by priniesť mnoho podstatných zmien aj v spôsoboch exekúcie (novela ďalej navrhuje aj zrušenie exekútorských zápisov, možnosť zlúčenia exekúcií, vypustenie súdneho nariadovania exekúcií a znižovanie najnižšieho podania pri dražbe nehnuteľnosti). Tieto zmeny by mali byť účinné od 1. júla 2012.

Pri porovnávaní so slovenským exekučným poriadkom sme vzhľadom na čiastočnú roztrieštenosť úpravy spôsobov exekúcie v EŘ, museli primerane porovnávať aj s OSŘ.

Komparatívnou metódou bolo zistené, že jednotlivé spôsoby exekúcie sú v oboch právnych predpisoch vnímané podobne. Je však nutné uviesť, že koncepcia slovenského exekučného poriadku prispieva k pružnejšiemu a pomerne rýchlemu vymáhaniu pohľadávok. Obe právne úpravy sa stále vyvíjajú, a preto opodstatnene môžeme očakávať radu ďalších noviel, ktoré prispedia k zvýšeniu efektívnosti celého exekučného riadenia.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1.
- [2] KASÍKOVÁ, Martina et al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 966 s. ISBN 80-7179-901-7.
- [3] MAZÁK, Ján et al. *Základy občianskeho procesného práva*. 3. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. 897 s. ISBN 978-80-8078-145-3.
- [4] MUSILOVÁ, Helena. *Soudní řízení, konkurs a exekuce*. 1. vyd. Brno: Cerm, 2005. s. 27. ISBN 80-214- 3096-6.
- [5] POHL, Tomáš. *Vymáhání pohledávek*. 1. vyd. Praha: IFEC, 2002. 275 s. ISBN 80-86412-16-4.
- [6] RADKOVÁ, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. 1. vyd. Praha: Linde, 2009. 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6.
- [7] SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuce*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2008. 216 s. ISBN 978-80-87071-91-5.
- [8] SCHELLEOVÁ, Ilona et at. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. 271 s. ISBN 80-86861-46-5.
- [9] SCHELLEOVÁ, Ilona a Roman LAMKA. *Exekuce v zrcadle právních předpisů. 2, Jednotlivé způsoby exekuce*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2007. 189 s. ISBN 978-80-87071-37-3.
- [10] SCHELLEOVÁ, Ilona a Roman LAMKA. *Exekuce v zrcadle právních předpisů. 3, Soudní exekutoři a jejich exekuční činnost*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2007. 93 s. ISBN 978-80-87071-38-0.
- [11] ŠEBESTA, Kamil a Adriana KVÍTKOVÁ. Přehled změn z novely exekučního řádu. In: *Epravo* [online]. Praha, 19. 11. 2009 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/prehled-zmen-z-novely-exekucniho-radu-59087.html>.
- [12] TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 836 s. ISBN 80-7179-489-9.
- [13] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v současném znění.
- [14] Zákon č. 40/1964 Zb., občanský zákonník, v súčasnom znení.
- [15] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád v současném znění.

- [16] Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), v současném znění.
- [17] Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok), v súčasnom znení.
- [18] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v současném znění.
- [19] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v současném znění.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ČR	Česká republika
EŘ	Exekuční řád
EP	Exekučný poriadok
Kč	Korún českých
OSŘ	Občanský soudní řád
SR	Slovenská republika

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji , že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 5. května 2012

.....
Veronika Kliešťiková